

**UCHWAŁA NR 342/XXXVIII/2022
RADY GMINY WŁODOWICE**

z dnia 20 grudnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022-2030

Na podstawie art.18 ust. 8 pkt.6a, art. 10e i art. 10f ust.4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) oraz art.3 pkt. 3 i ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz.U. z 2021r. poz. 1057 z późn. zm.)

**Rada Gminy Włodowice
uchwala, co następuje:**

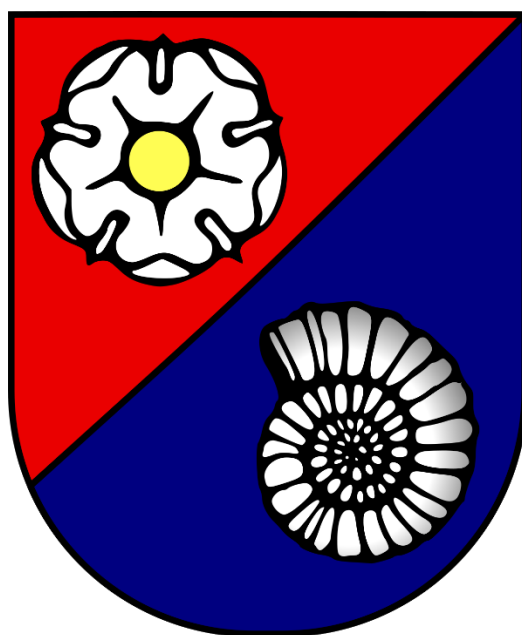
- § 1. Przyjąć Strategię Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022-2030, stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Włodowice.
- § 3. Traci moc Uchwała Nr 150/XVII/2016 Rady Gminy Włodowice z dnia 25.11.2016r. w sprawie aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2016-2025.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Stanisław Ibek

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 342/XXXVIII/2022
Rady Gminy Włodowice
z dnia 21 grudnia 2022 r.

Strategia Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022-2030

Opracowanie:

Strategię Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022 – 2030 opracowano dzięki współpracy Urzędu Gminy Włodowice z firmą EKO – GEO GLOB.

Strategia zawiera dane wg stanu na 31.12.2021 r., chyba że zaznaczono inaczej.

Wszystkie zamieszczone zdjęcia stanowią własność gminy Włodowice

Urząd Gminy Włodowice
42 - 421 Włodowice
ul. Krakowska 26
e-mail: urząd@wlodowice.pl
Telefony:
tel. (034) 315-30-01
tel. (034) 315-30-30

Spis treści

I. WPROWADZENIE	4
II. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ.....	8
2.1. W zakresie uwarunkowań przestrzennych.....	9
2.2. W zakresie procesów społecznych	18
2.3. W zakresie uwarunkowań gospodarczych.....	25
III. ANALIZA SWOT GMINY WŁODOWICE	29
IV. WIZJA ROZWOJU I MISJA GMINY WŁODOWICE W PERSPEKTYWIE DO 2030 ROKU	34
V. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY WŁODOWICE W WYMIARZE PRZESTRZENNYM, SPOŁECZNYM I GOSPODARCZYM	36
5.1. Kierunki działań podejmowanych do osiągnięcia celów strategicznych	38
5.1.1. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy przestrzennej	38
5.1.2. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy społecznej.....	45
5.1.3. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy gospodarczej	51
VI. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	56
VII. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY ...	64
7.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	67
VIII. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	68
IX. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH.....	74
9.1. Monitoring	76
9.2. Ewaluacja	82
X. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	82
SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW	87

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz gminnych, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu.

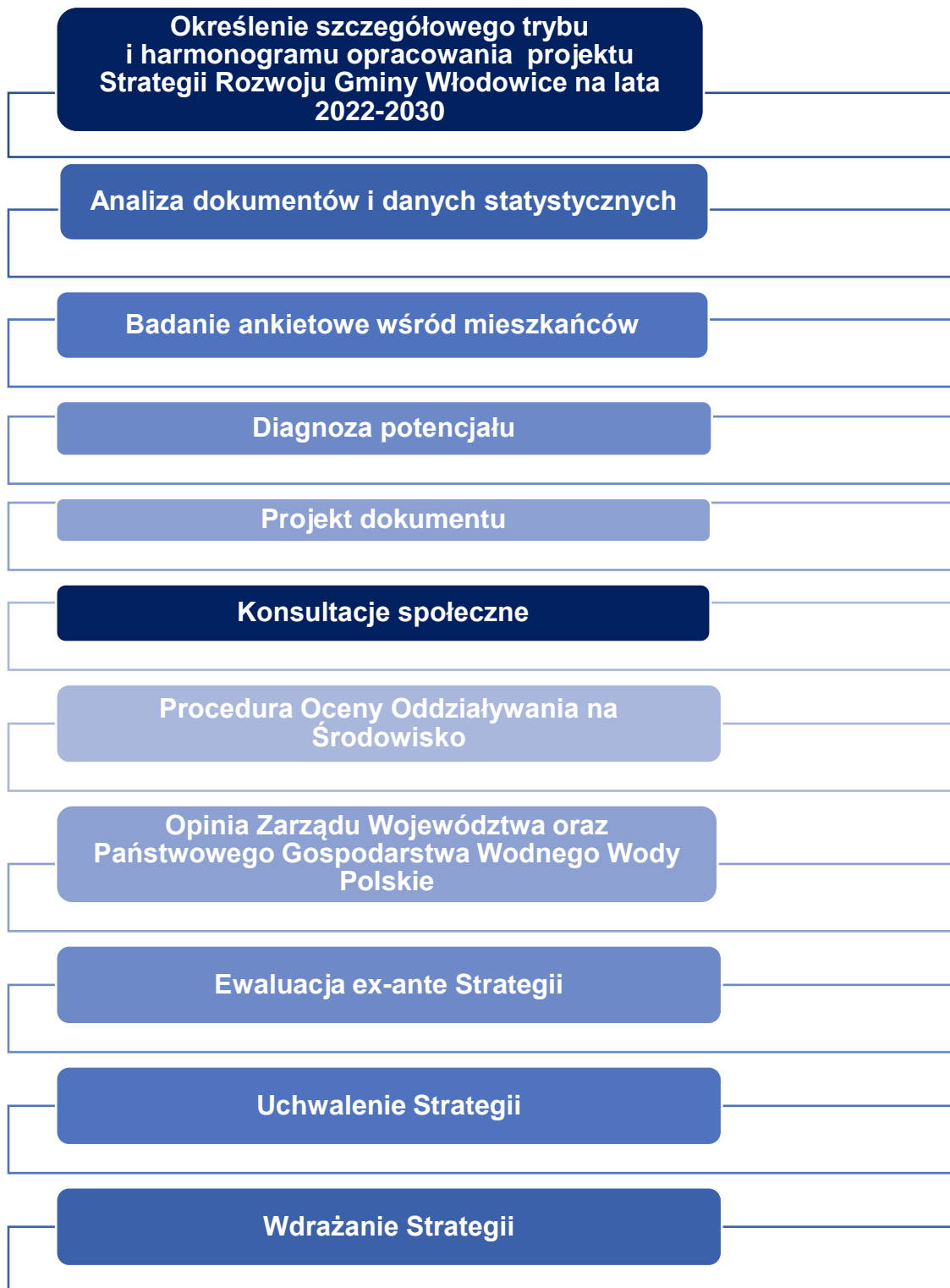
Okres realizacji Strategii przyjęto na osiem lat, co jest zgodne z okresem kolejnej perspektywy budżetowej UE (2021-2027) wraz z dodatkowym okresem rozliczania pozyskanych projektów. Strategia została sformułowana w ścisłej korelacji z kluczowymi dokumentami planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i subregionalnego, m.in. Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Ponadto wzięto pod uwagę zapisy poprzedniej Strategii. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców.

Projekt dokumentu poddano konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Śląskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1378)

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy prac nad Strategią.

Cele i kierunki rozwoju opisane w Strategii zostały przeanalizowane także pod kątem spójności z obowiązującymi przepisami prawa, tj.:

- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym,
- ustawa z dnia 23 kwietnia 2022 r. o obronie Ojczyzny,
- ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji

II. Wnioski z diagnozy strategicznej

2.1. W zakresie uwarunkowań przestrzennych

Położenie i historia

Gmina Włodowice położona jest w północno-wschodniej części województwa śląskiego, w odległości ok. 60 km od stolicy Górnego Śląska – Katowic i ok. 50 km od Częstochowy. Administracyjnie gmina należy do powiatu zawierciańskiego. Powierzchnia Gminy wynosi 7 683 ha.

Gmina graniczy z następującymi gminami:

- Kroczyce,
- Myszków,
- Niegowa,
- Zawiercie,
- Żarki.

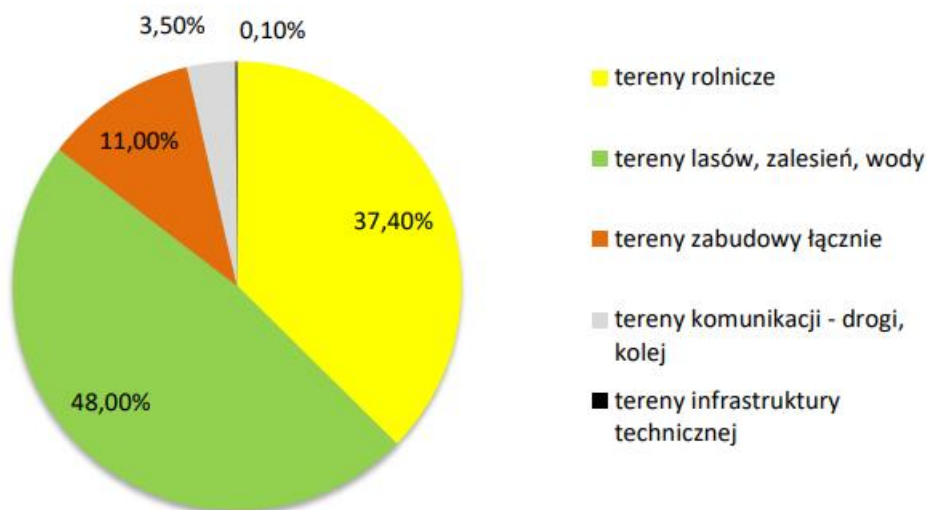
Rysunek 1. Położenie Gminy Włodowice na tle Powiatu Zawierciańskiego.

W skład gminy wiejskiej wchodzi 10 sołectw leżących nieopodal lub na szlakach jury Krakowsko-Częstochowskiej, należą do nich:

- Góra Włodowska,
- Hucisko,
- Kopaniny,
- Morsko,
- Parkoszowice,
- Rudniki,
- Rzędkowice,
- Skąłka,
- Włodowice,
- Zdów.

Zagospodarowanie terenów

Obszary przeznaczone pod zabudowę (tereny zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej, przemysłowej i inne) stanowią łącznie 11% powierzchni gminy. Dominującym rodzajem przeznaczenia terenu są lasy (prawie 48%) i tereny rolnicze, pod które przeznaczone jest ok. 37,4% obszaru gminy.

Wykres 1. Zagospodarowanie terenów gminy Włodowice.

Komunikacja

Ważnym szlakiem komunikacji ponadlokalnej, przebiegającym przez teren gminy jest droga wojewódzka nr 792 z Żarek (powiat myszkowski) do Kroczyca, będąca ważnym połączeniem drogi nr 78 z siecią dróg wojewódzkich i krajowych okolic Myszkowa i Częstochowy.

Uzupełnienie infrastruktury ponadlokalnej stanowią drogi powiatowe i drogi gminne. Długość dróg powiatowych w granicach gminy wynosi 36,33 km.

Sieć dróg gminnych o znaczeniu lokalnym jest zarządzana i finansowana przez samorząd. Drogi gminne posiadają zróżnicowaną nawierzchnię, ich stan wymaga dalszych inwestycji, na co wpływa duże obciążenie ruchem turystycznym i znaczne ograniczenia budżetowe gminy.

Przez teren gminy przebiega na odcinku około 20 km Centralna Magistrala Kolejowa główny szlak transportu pasażerskiego i towarowego relacji Górnośląski Okręg Przemysłowy – Warszawa. Na granicy gminy Włodowice, wzdłuż której linia kolejowa biegnie na odcinku około 3 km znajduje się stacja towarowa Góra Włodowska z zapleczem socjalnym, obecnie mająca podrzędne znaczenie w obsłudze taboru kolejowego.

Komunikacja podmiejska funkcjonuje w miejscowościach Rudniki, Parkoszowice, Morsko i Włodowice. Przewoźnikiem jest Zakład Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w Zawierciu. Ponadto na terenie całej gminy działa prywatny przewoźnik obsługujący transport zbiorowy.

Infrastruktura

Stan infrastruktury technicznej na terenie gminy można uznać jako dostateczny. Gmina posiada rozwiniętą sieć wodociągową, posiada również częściowy dostęp do sieci gazowej. W dalszym ciągu należy realizować inwestycje związane z rozwojem infrastruktury technicznej, w szczególności sieci kanalizacyjnej w miarę zgłaszanych potrzeb mieszkańców z uwzględnieniem opłacalności ekonomicznej.

Sieć wodociągowa

Wszystkie miejscowości gminy są zwodociągowane. Wodociągi obsługują istniejącą zabudowę.

Na koniec roku długość sieci wodociągowej na terenie gminy Włodowice wynosiła 56,8 km i obejmuje 1 866 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Sieć kanalizacyjna

Sieć kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Włodowice obejmuje jedynie część miejscowości Rudniki tj. ul. Kościuszki, Szkolną, Pomowską, Kamienną, Lipową, Cegielnianą, Młyńską,

Górnicy (część), Dębowa, Ogrodowa, Klonowa, Brzozowa (część), Osada Młyńska. Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 7,4 km (stan na 31.12.2021 r.). Do sieci kanalizacji sanitarnej przyłączonych jest 157 nieruchomości. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Włodowice w ostatnich pięciu latach nie uległa zmianie.

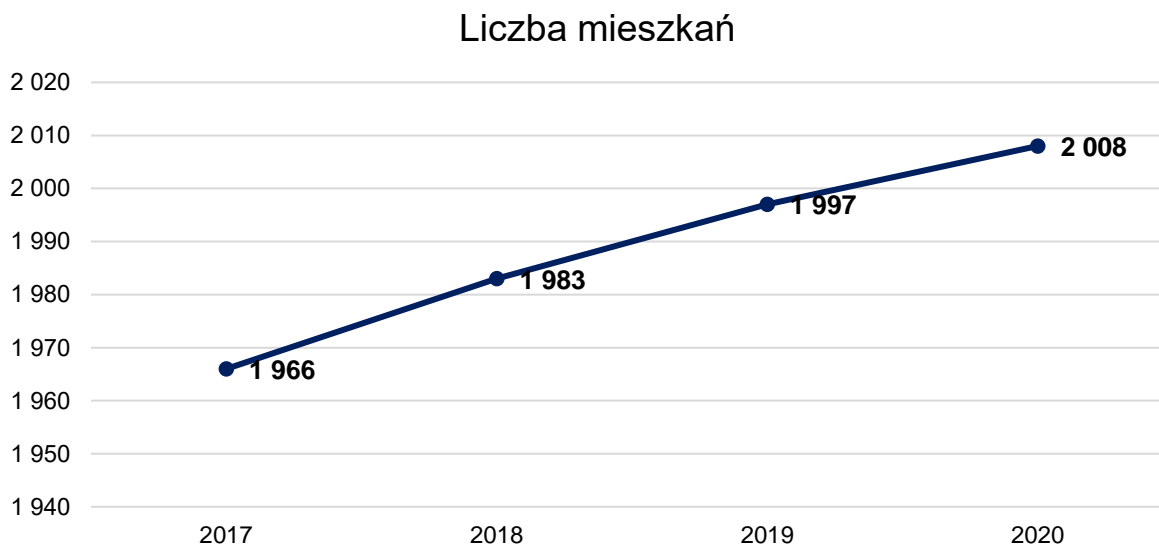
Nieskanalizowane obszary gminy obsługiwane są przez indywidualne rozwiązania gospodarki ściekowej, tj. przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe. Gospodarka ściekowa oparta o gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) polega na regularnym ich opróżnianiu i wywożeniu do punktu zlewnego zlokalizowanego na terenie oczyszczalni ścieków.

Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2020 r.) na terenie gminy Włodowice znajduje się 1 201 szt. zbiorników bezodpływowych.

Problemem z zakresu rozwoju zbiorowego systemu odprowadzania ścieków jest niska gęstość zaludnienia gminy Włodowice, która powoduje brak opłacalności ekonomicznej budowy sieci kanalizacyjnej na obszarach dotychczas nieskanalizowanych (przyjmuje się, iż wskaźnik koncentracji dla sieci kanalizacyjnej na obszarze aglomeracji kanalizacyjnej nie może być mniejszy niż 120 mieszkańców na 1 km sieci).

Mieszkalnictwo

Sytuację mieszkaniową na terenie gminy można uznać za korzystną. Z roku na rok na terenie gminy Włodowice zwiększa się w niewielkim tempie liczba mieszkań, zgodnie z poniższym wykresem. Łącznie w roku 2020 liczba mieszkań wynosiła 2008.

Wykres 2. Liczba mieszkań na terenie gminy Włodowice.

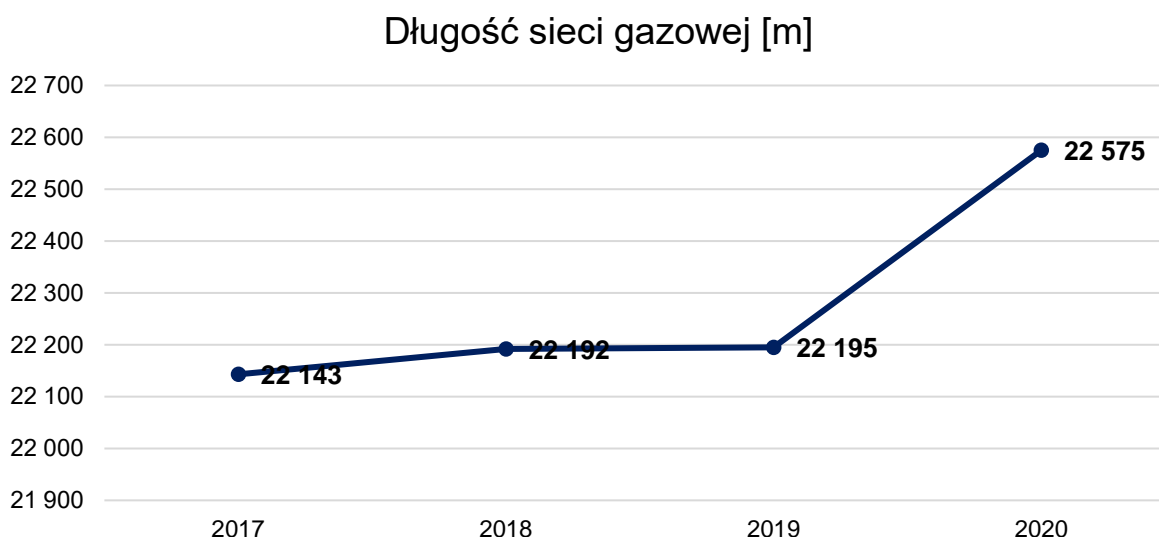
Łączna powierzchnia zasobu mieszkaniowego w 2020 roku wynosiła 176 348 m² i zakłada się tendencję wzrostową tego wskaźnika. Przecięta wielkość mieszkania to 87,8 m², powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła końcem 2020 roku 33,9 m².

Stan techniczny obiektów mieszkalnych na terenie gminy jest zróżnicowany. Jednakże większość obiektów mieszkalnych zakwalifikować można do dobrego stanu technicznego.

Sieć gazowa

Operatorem dystrybucyjnego systemu gazowniczego na terenie gminy Włodowice jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze. Na terenie analizowanej jednostki dostęp do gazu ziemnego posiadają następujące miejscowości: Kopaniny, Parkoszowice, Skałka, Włodowice. Długość czynnej dystrybucyjnej sieci gazowej na terenie gminy Włodowice wynosi 22,575 km, natomiast liczba czynnych przyłączy gazowych 327 szt. (dane GUS stan na 31.12.2020 r.). Stopień gazyfikacji (tj. stosunek liczby mieszkańców z dostępem do gazu ziemnego do łącznej liczby mieszkańców) gminy wynosi 11,8%.

Długość sieci gazowej na terenie gminy Włodowice wykazuje tendencję wzrostową.

Wykres 3. Długość sieci gazowej na terenie gminy Włodowice.

Środowisko

Powietrze

Jednym z głównych problemów środowiskowych zlokalizowanych na terenie gminy jest niezadowalająca jakość powietrza atmosferycznego, odczuwalna głównie w sezonie grzewczym. Jakość powietrza w gminie Włodowice w ostatnich latach ulegała poprawie, jednak w dalszym ciągu nie odpowiada ona wszystkim obowiązującym normom.

Na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2021 na terenie gminy Włodowice odnotowano przekroczenia:

- poziomu docelowego BaP dla średniej rocznej,
- poziomu dopuszczalnego PM10 dla średniej dobowej,
- poziomu dopuszczalnego PM2.5 dla średniej rocznej (II faza),
- poziomu celu długoterminowego ozonu dla średniej 8 godzinnej.

Wpływ na jakość powietrza w gminie niewątpliwie ma kilka czynników, w tym nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków, opalaniem budynków paliwem niskiej jakości. Znaczną emisją charakteryzują się również spalanie paliw w pojazdach, co związane jest z ich złym stanem technicznym oraz niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą towarzyszącą ciągom komunikacyjnym.

Gospodarka wodna

Obszar gminy leży w dorzeczu Odry i Wisły. Granica wododziału przebiega południkowo na linii Hucisko, Włodowice, Parkoszowice, Zawiercie i dzieli teren gminy mniej więcej w połowie. Podstawową sieć hydrologiczną gminy tworzą:

- rzeka Białka, lewy dopływ Pilicy,
- potok Parkoszowicki, prawy dopływ Warty,
- Jaworznik,
- Dopływ z Pohulanki,
- potok spod Bardynowic,
- potok Budzisko,
- potok Rak stanowiący granicę z gminą Zawiercie, również wpadający do Warty.

Na terenie gminy istnieją liczne zbiorniki wodne i stawy:

- stawy rybne Zdów, 3 ha, w zlewni Białki,
- zbiorniki w Górze Włodowskiej, 1,5 ha, stawy rybne i rekreacyjne, przy potoku,
- stawy Jaworznik-Czworaki, 53/20 ha, stawy rybne hodowlane,
- staw rybny we Włodowicach,
- zbiornik w dolinie potoku Parkoszowickiego, ok. 3 ha, rybny i rekreacyjny,
- wyrobiska poeksploatacyjne w południowej części gminy, w zlewni potoku Rak.

Gmina Włodowice znajduje się w zasięgu następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- PLRW200062541714,
- PLRW200072541449,

- PLRW600061811529.

Gmina Włodowice posiada znaczne zasoby wód podziemnych. Zachodnia część gminy leży w granicach udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 327 Lubliniec - Myszków, a wschodnia w granicach udokumentowanego GZWP Nr 326 Zbiornik Częstochowa (E). Gmina Włodowice znajduje się w zasięgu następujących jednolitych części wód podziemnych (JCWPd):

- PGLW2000113,
- PGLW200084,
- PGLW600099.

Stan wód powierzchniowych na terenie gminy Włodowice na podstawie badań prowadzonych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w 2020 roku określono jako zły. Stan wód podziemnych oceniono jako dobry (na podstawie badań z 2019 roku).

Prowadzona gospodarka wodna na terenie gminy Włodowice uwzględnia zapisy następujących dokumentów o których mowa w artykule 315 pkt 1-3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - prawo wodne, tj.:

- plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Analizując teren gminy Włodowice, w obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, na podstawie map zagrożenia powodziowego, udostępnionych do publicznej wiadomości na BIP ministerstwa infrastruktury w dniu 7 Września 2022 roku, przedmiotowy teren gminy znajduje się całkowicie poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, na którym nie obowiązują zakazy wymienione w art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo Wodne, dotyczące gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania, dlatego też dla robót inwestycyjnych planowanych na tym obszarze nie jest wymagane:

- uzyskanie decyzji zwalniających wynikających z art. 77 ust. 1 pkt 3 Prawo Wodne,
- uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo Wodne.

Na podstawie map zagrożenia powodziowego, teren gminy Włodowice obszarze działań Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, znajduje się całkowicie poza

obszarem zagrożenia powodziowego, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat, a także całkowicie poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku uszkodzenia bądź awarii obwałowania.

Gospodarka odpadami

System gospodarki odpadami na terenie gminy Włodowice funkcjonuje prawidłowo. Corocznie osiągane są wymagane prawem poziomy recyklingu. Na terenie gminy funkcjonuje punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych zlokalizowany przy ul. Robotniczej 18 we Włodowicach.

W roku 2021 z terenu gminy odebrano łącznie 1911,33 ton odpadów, w tym odpady niesegregowane stanowiły prawie 58%. W ostatnich latach odnotowuje się wzrost masy zbieranych odpadów z terenu gminy. Jest to trend widoczny także na terenie całego powiatu jak i województwa. W perspektywie do 2030 roku można spodziewać się coraz większych problemów związanych z gospodarką odpadami w związku ze zwiększającą się masą wytwarzanych odpadów przypadających na jednego mieszkańca gminy.

Dlatego też ważną kwestią jest prowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych związanych z prawidłowym gospodarowaniem odpadami.

Na terenie gminy Włodowice zlokalizowane są wyroby azbestowe. Corocznie w miarę możliwości prowadzone są działania związane z likwidacją azbestu z terenu gminy, jednakże stopień usuwania wyrobów azbestowych jest zbyt wolny w stosunku do zapotrzebowania. Stopień usuwania azbestu z terenu gminy jest ściśle powiązany z możliwościami uzyskania dofinansowania zewnętrznego.

Jak wynika z inwentaryzacji prowadzonej w gminie Włodowice w 2019 r. ilość wyrobów zawierających azbest wynosiła 1 165,231 Mg. Największa masa wyrobów azbestowych zlokalizowana jest na terenie sołectwa Zdów, następnie na terenie sołectwa Włodowice. Szczegółowa analiza wyrobów azbestowych na terenie gminy została przedstawiona w *Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Włodowice*.

Krajobraz, system flory i fauny

Pod względem krajobrazu naturalnego teren gminy można podzielić na dwa obszary. Obszar Wyżyny Częstochowskiej charakteryzuje falisto-pagurkowane ukształtowanie terenu. Wzgórza ze skalistymi ostańcami wapiennymi i innymi formami i zjawiskami krasowymi jak jaskinie i doliny „wodące” decydują o malowniczości terenu. Zachodnią krawędź wyżyny

Częstochowskiej stanowi malownicza kuesta jurajska, wyraźnie zaznaczona w rejonie Włodowic.

Warta płynie w pobliżu zachodniej granicy gminy. W obniżeniu Górnej Warty zachowało się sporo powierzchni zalesionych. Występują tu piaszczysto-żwirowe pagórki i ostańce związane z recesją zlodowacenia odrzańskiego (okolice Rudnik) oraz formy antropogeniczne związane z prowadzonym tu dawniej wydobywaniem rud metali.

Omawiany obszar stanowi dość typowy fragment Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, z urozmaiconym krajobrazem jurajskim, obfitującym w ostańce wapienne, nasłonecznione wzgórza, wilgotne, zalesione doliny i wyspowo zachowane fragmenty lasów.

Najważniejszym walorem przyrodniczym i zarazem największą atrakcją turystyczną Włodowic są Skałki Rzędkowickie, które stanowią grupę skalnych ostańców i bloków skalnych np. Wysoka, Okiennik Mały, Urwiste Skały, zbudowanych z wapieni skalistych.

Omawiany teren reprezentuje typowy przykład krajobrazu jurajskiego, mocno już jednak przekształconego w wyniku działalności gospodarczej człowieka. Z naturalnej szaty roślinnej zachowały się w bardzo dobrym stanie fragmenty muraw kserotermicznych, muraw naskalnych, spore kompleksy wilgotnych łąk, oraz fragmenty żyznych lasów liściastych, w tym ciepłolubnych buczyn i kontynentalnych grądów. Całą zachodnią część terenu porastają lasy. Są to jednak głównie zbiorowiska leśne w całości pochodzenia antropogenicznego, w typie boru mieszanego, bądź wręcz monokultury sosnowe.

Wyzwania dla gminy Włodowice:

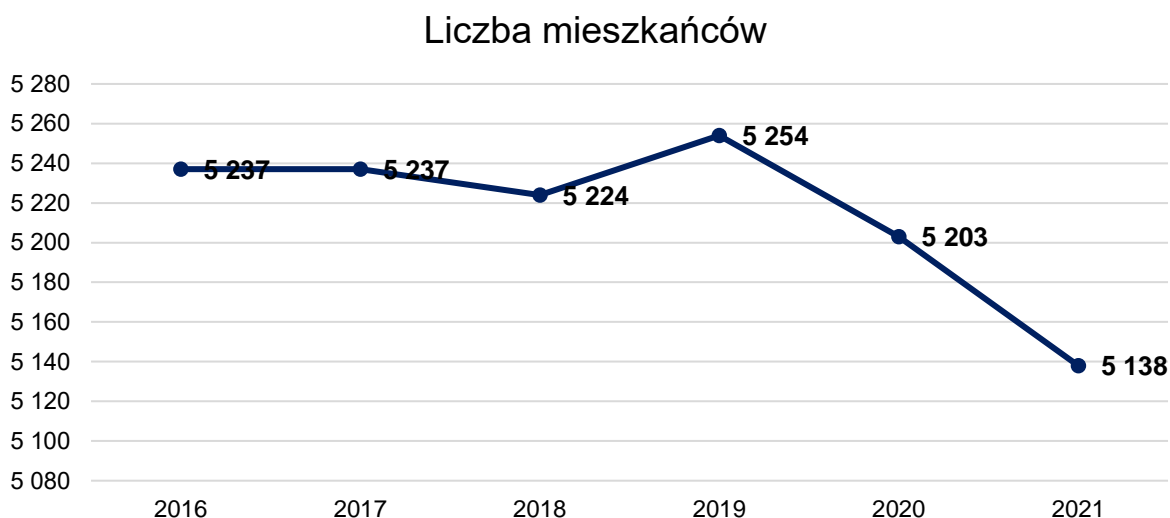
- **Poprawa jakości istniejących dróg jako priorytet w zakresie infrastruktury technicznej.**
- **Rozwój komunikacji publicznej na terenie gminy.**
- **Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego.**
- **Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, w miarę istniejących możliwości.**
- **Wykorzystanie istniejących zasobów terenów inwestycyjnych oraz terenów pod zabudowę mieszkaniową zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.**
- **Modernizacja systemów grzewczych w gospodarstwach domowych w celu poprawy jakości powietrza.**
- **Ochrona prawna obszarów cennych przyrodniczo.**
- **Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, konserwacja rowów melioracyjnych.**
- **Działania adaptacyjne na rzecz ochrony przed zmianami klimatu.**

2.2. W zakresie procesów społecznych

Demografia

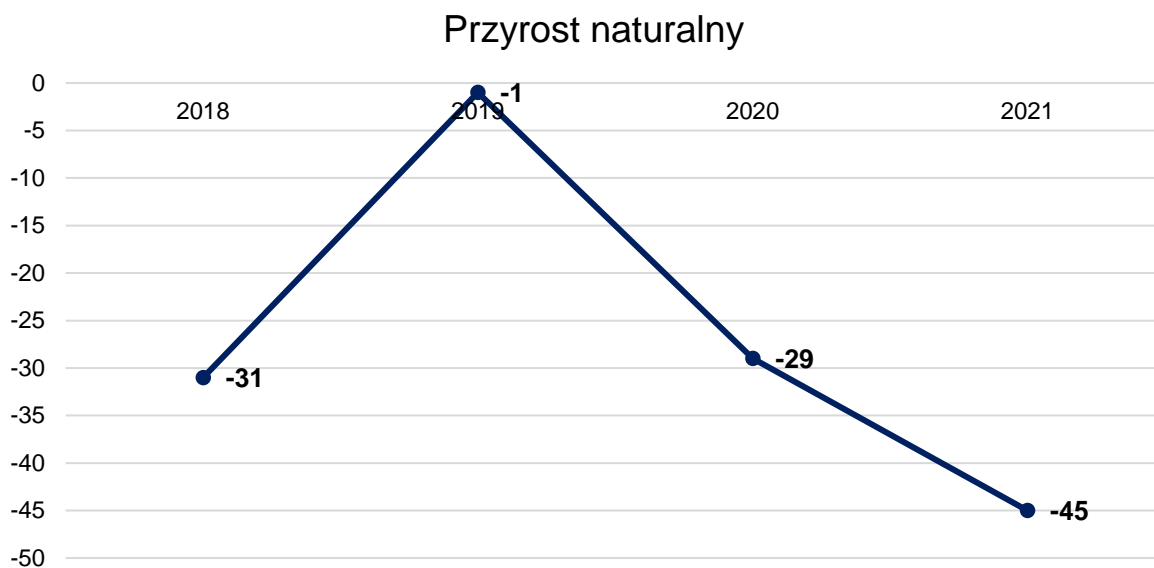
Liczba mieszkańców w ostatnich latach na terenie gminy Włodowice wykazuje niewielką tendencję spadkową. Końcem roku teren gminy zamieszkiwało 5 138 osób. Widoczna jest niewielka przewaga kobiet.

Wykres 4. Liczba mieszkańców gminy Włodowice w latach 2016-2021.

Najliczniej zamieszkałą miejscowością w gminie są Rudniki i Włodowice (przede wszystkim z uwagi na największą powierzchnię i gęstość zabudowy, a także lokalizację w ich centrum podstawowych usług dla mieszkańców).

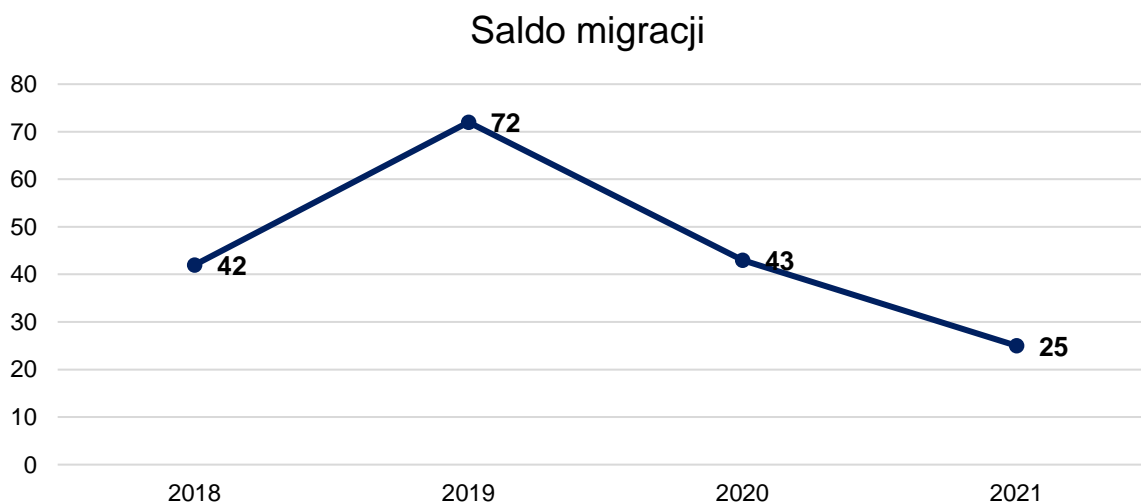
W ostatnich latach na terenie gminy Włodowice odnotowuje się ujemny przyrost naturalny. W roku 2020 przyrost naturalny kształtował się na poziomie ujemnym osiągając wartość -45.

Wykres 5. Przyrost naturalny na terenie gminy Włodowice w ostatnich latach.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na liczbę mieszkańców gminy jest ruch migracyjny ludności. Jego efektem jest przyrost lub ubytek migracyjny. Ruch ten wiąże się ze zmianą stałego miejsca zamieszkania i wyraża napływem do gminy nowych mieszkańców lub emigracją dotychczasowych mieszkańców.

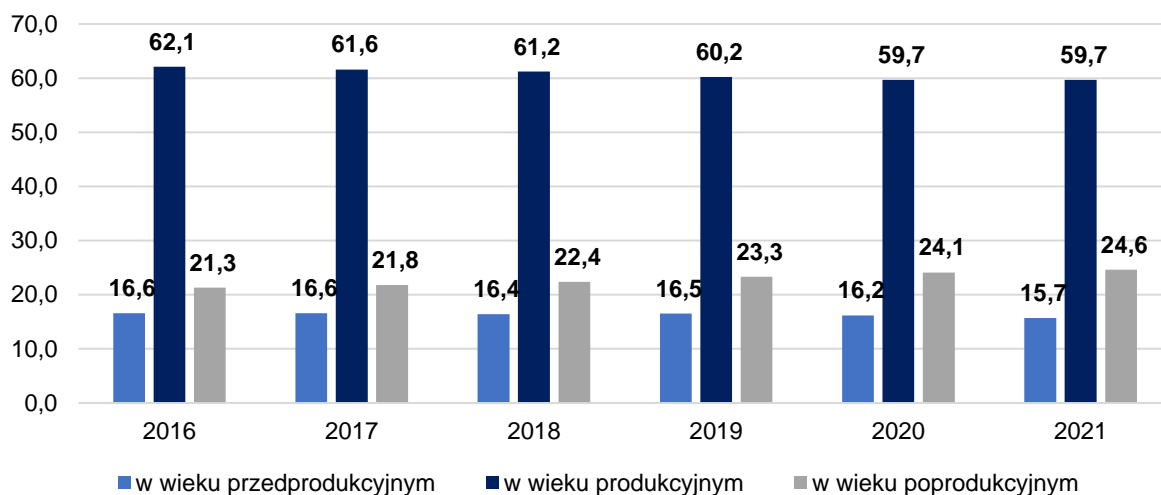
Saldo migracji w ostatnich latach utrzymuje się na stosunkowo wysokim dodatnim poziomie, co świadczy o atrakcyjności osiedleńczej gminy Włodowice.

Wykres 6. Saldo migracji na terenie gminy Włodowice w ostatnich latach.

Obserwując strukturę wiekową mieszkańców zauważyć można wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co jest skutkiem ogólnokrajowego procesu starzenia się społeczeństwa. Na terenie gminy Włodowice udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym jest bardzo wysoki (niemal $\frac{1}{4}$ wszystkich mieszkańców gminy).

Mieszkańcy w podziale na grupy ekonomiczne

Wykres 7. Mieszkańcy w podziale na grupy ekonomiczne w ostatnich latach na terenie gminy Włodowice.

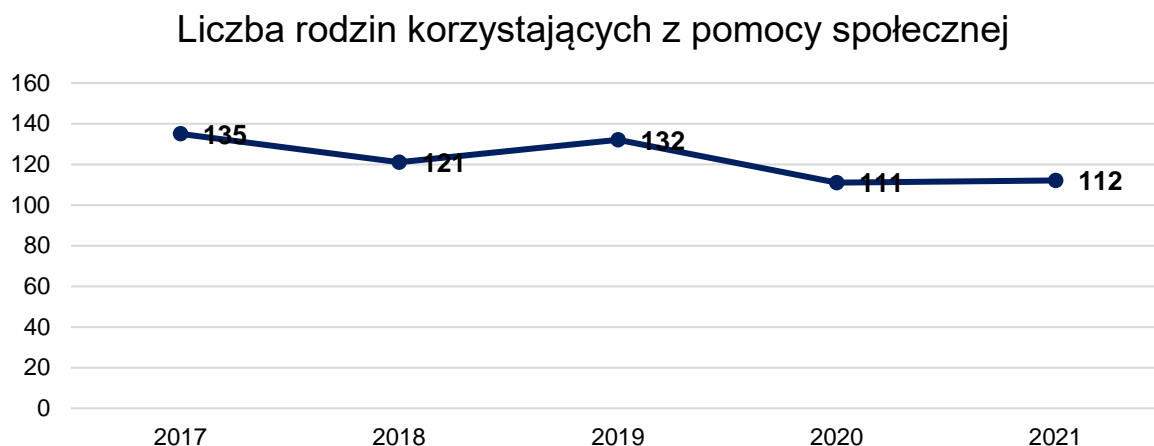
Pomoc społeczna

Główny cel pomocy społecznej to umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadania te realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Włodowicach.

Pomoc udzielana jest w formie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłku rodzinnego, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, świadczeń opiekuńczych, zasiłku dla opiekuna, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia trzeciego i kolejnego dziecka w rodzinie, świadczenia rodzicielskiego.

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na terenie gminy oceniono prawidłowo.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w ostatnich latach wykazuje wahania wartości z przewagą spadkową, co obrazuje poniższy wykres. W roku 2021 z pomocy społecznej na podstawie danych GOPS skorzystało 112 rodzin.

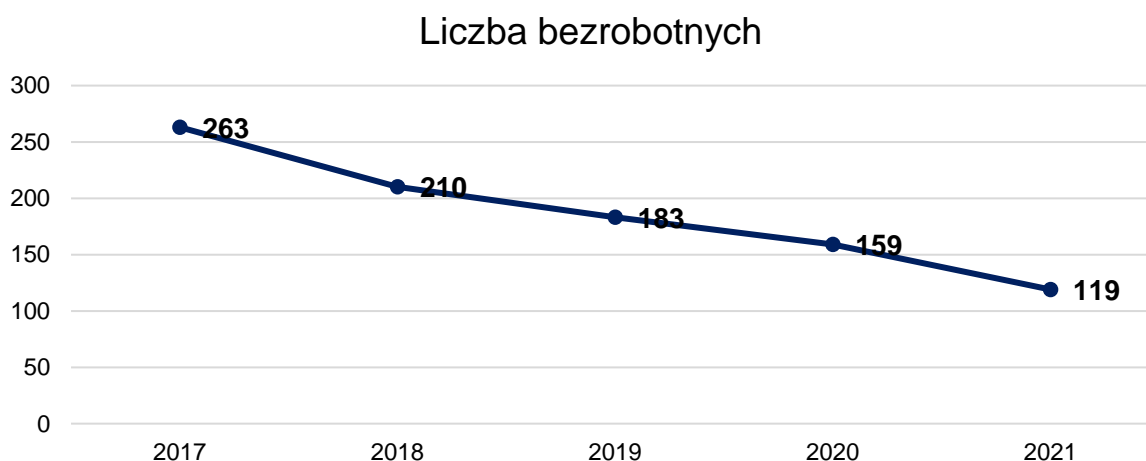

Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w ostatnich latach na terenie gminy Włodowice.

Do najczęściej przyznawanych świadczeń społecznych na terenie gminy Włodowice należą: świadczenia z tytułu ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby. W rodzinach korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy obserwowane jest nawarstwianie się problemów społecznych.

Bezrobocie

Analizując poziom bezrobocia na terenie gminy Włodowice zauważyć można, iż liczba osób bezrobotnych na terenie gminy spada, zgodnie z poniższym wykresem końcem roku 2021 liczba osób bezrobotnych wynosiła 119 osób. Bezrobotne kobiety stanowią 52% bezrobotnych.

Wykres 9. Liczba bezrobotnych na terenie gminy Włodowice w ostatnich latach.

Wśród osób bezrobotnych w 2021 roku na terenie gminy Włodowice:

- 16,0% to osoby bezrobotne bez kwalifikacji,

- 30,2% to osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia,
- 60,5% to osoby długotrwale bezrobotne.

Kultura, sport, rekreacja

Głównym organizatorem wydarzeń kulturalnych jest Gminny Ośrodek Kultury we Włodowicach. Najważniejszym celem działalności kulturalnej Gminnego Ośrodka Kultury jest rozpoznawanie i rozbudzanie potrzeb kulturalnych środowiska, kształtowanie wzorów aktywnego uczestnictwa w kulturze, prowadzenie różnorodnych form edukacji kulturalnej odbywającej się na terenie całej gminy oraz wyrównywanie szans w dostępie do kultury również za pośrednictwem wchodzących w jego skład świetlic wiejskich. GOK we Włodowicach posiada szeroką ofertę kulturalną dla wszystkich grup wiekowych.

Działalność kulturalną na terenie gminy prowadzi także Gminna Biblioteka Publiczna we Włodowicach wraz z filią w Rudnikach.

Do obiektów pełniących funkcję rekreacyjną na terenie gminy zaliczyć można m.in. place zabaw w lokalizacjach:

- Plac zabaw we Włodowicach przy budynku GOK,
- Plac zabaw w Morsku wraz z siłownią plenerową, obok budynku OSP,
- Plac zabaw w Zdowie, obok budynku OSP,
- Plac zabaw wraz z siłownią plenerową w Parkoszowicach, obok budynku świetlicy,
- Plac zabaw wraz z siłownią plenerową w Hucisku, obok budynku świetlicy,
- Plac zabaw w Hucisku przy ul. Modrzewiowej,
- Plac zabaw w Górze Włodowskiej, obok budynku świetlicy,
- Plac zabaw wraz z siłownią plenerową w Rzędkowicach, przy ul. Wiejskiej,
- Plac zabaw wraz z siłownią plenerową „SKARPA” Włodowice, przy ul. Mrzygłodzkiej,
- Plac zabaw wraz z siłownią plenerową: Strefa Kulturalno – Sportowa w Rudnikach, przy ul. Ogrodowej,
- Plac zabaw w Rudnikach koło budynku remizy OSP,
- Plac zabaw wraz z siłownią plenerową w Górze Włodowskiej, koło zbiornika wodnego,
- Plac zabaw wraz z siłownią plenerową w Kopaninach,
- Plac zabaw nad zalewem we Włodowicach,
- Otwarta Strefa Aktywności we Włodowicach przy budynku przedszkola.

Należy kontynuować działania związane z rozwojem bazy sportowo – rekreacyjnej, dzięki której możliwe będzie poszerzenie zakresu działań i usług skierowanych na potrzeby grup wiekowych o rosnącym udziale, m.in. budowę nowych placów zabaw, siłowni plenerowych, obiektów małej architektury. Lokalizacja kolejnych obiektów rekreacyjnych powinna uwzględniać obszary rozwoju budownictwa jednorodzinnego na terenie gminy.

Oświata

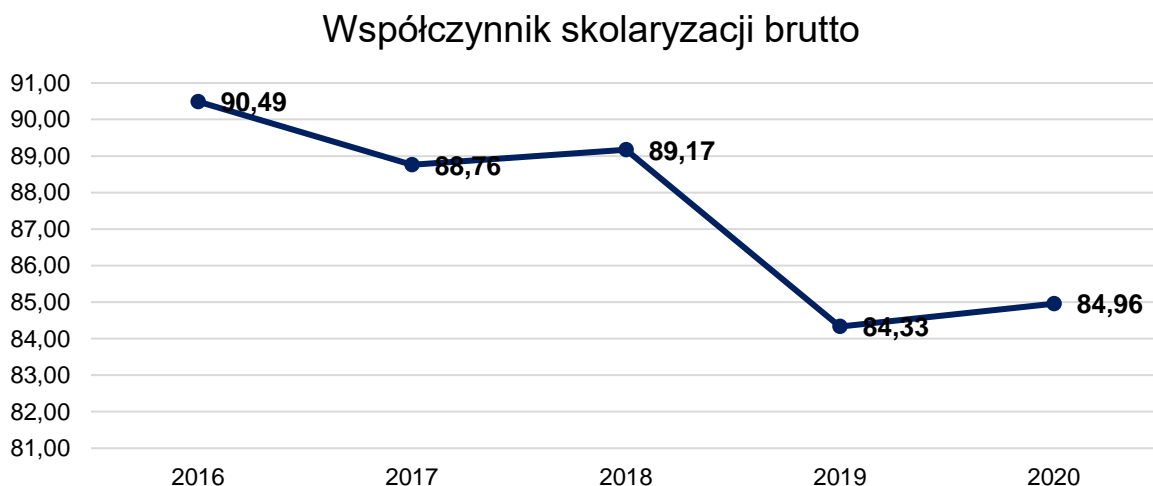
Gmina Włodowice jest organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego we Włodowicach z Filią w Zdowie,
- Szkoła Podstawowa w Rudnikach z oddziałem przedszkolnym,
- Przedszkole we Włodowicach.

Na terenie gminy nie funkcjonuje żłobek. Konieczność budowy tego typu obiektu była akcentowana w trakcie prowadzonej ankietyzacji.

Jednym z mierników oceny edukacji na terenie jednostki samorządu terytorialnego są wyniki egzaminu ósmoklasisty. Na terenie gminy Włodowice w roku 2021 osiągnięte średnie wyniki były zbliżone do średniej dla powiatu, województwa oraz kraju, co świadczyć może o dobrym poziomie edukacji na terenie gminy.

Jednym ze wskaźników oceny jakości edukacji jest współczynnik skolaryzacji. Stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie kształcenia do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia, czyli tak zwany współczynnik skolaryzacji brutto w okresie 2016 - 2020 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 10. Współczynnik solaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Włodowice.

W latach 2016-2020 współczynnik skolaryzacji dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy wykazał wartość mniejszą niż 100. Oznacza to, że mieszkańcy gminy Włodowice uczęszczają też do innych szkół podstawowych niż do tych, które znajdują się na terenie ich gminy. Wartość wskaźnika na przestrzeni ostatnich lat spada.

Ochrona zdrowia

Zadania opieki zdrowotnej na terenie gminy Włodowice realizuje:

- Przychodnia Medycyny Rodzinnej i Specjalistycznej „Medyk” we Włodowicach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medris” w Rudnikach.

Zakres zadań obejmuje podstawową opiekę zdrowotną. Należy zaznaczyć, iż gmina nie ma bezpośredniego wpływu na tę dziedzinę życia społecznego. Problem z dostępnością do wysokiej jakości opieki zdrowotnej jest problemem obserwowanym również w skali regionalnej jak i krajowej.

Wyzwania dla gminy Włodowice:

- **Zapobieganie negatywnym trendom demograficznym.**
- **Rozszerzanie oferty społecznej dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych.**
- **Organizacja opieki dla dzieci do lat 3.**
- **Rozwój opieki przedszkolnej.**
- **Modernizacja i wyposażenie placówek oświatowych.**
- **Poprawa jakości kształcenia w placówkach oświatowych.**
- **Rozbudowa obiektów sportowych i rekreacyjnych (m.in. obiekty sportowe, skatepark).**
- **Modernizacja miejsc integracji mieszkańców.**
- **Działania z zakresu integracji mieszkańców dzięki wydarzeniom kulturalnym.**
- **Wsparcie osób bezrobotnych, w szczególności długotrwale bezrobotnych.**
- **Współpraca w zakresie przeciwdziałania spodziewanym problemom związanym z funkcjonowaniem służby zdrowia na poziomie lokalnym.**
- **Monitorowanie i reagowanie na zmiany w zakresie liczebności i struktury ludności objętej pomocą społeczną.**

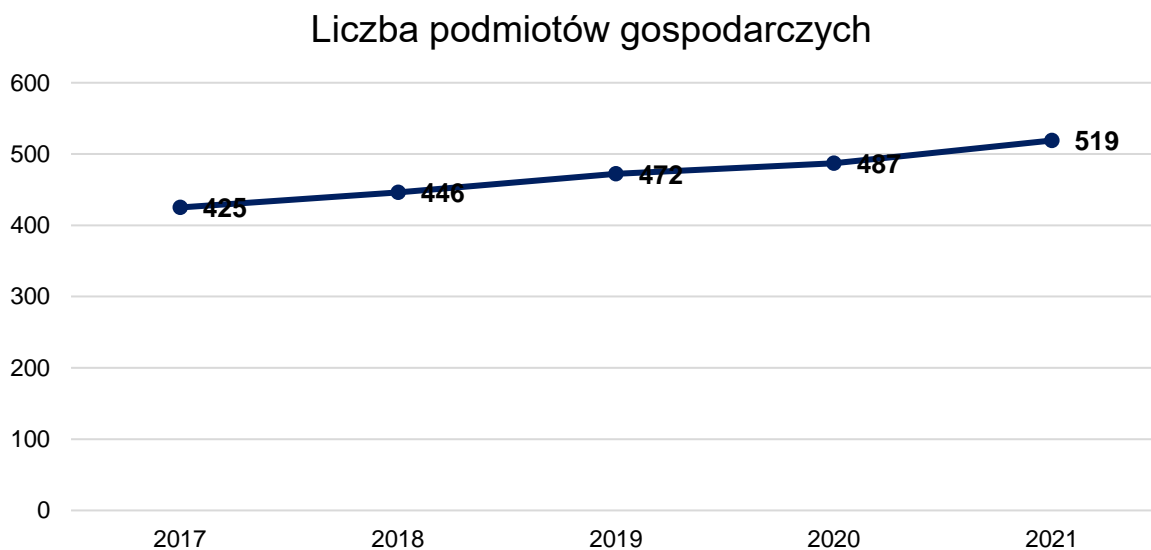
2.3. W zakresie uwarunkowań gospodarczych

Przedsiębiorczość

Dominującymi obszarami działalności gospodarczej w gminie są handel i naprawy, budownictwo i usługi.

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy w ostatnich latach wzrasta na podobnym, umiarkowanym poziomie. W roku 2021 na terenie gminy funkcjonowało 519 podmiotów gospodarczych.

Wykres 11. Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2017-2021 na terenie gminy Włodowice.

Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w roku 2020 dla gminy Włodowice wynosiła 3,1, podczas gdy wartość dla powiatu wynosiła 5,9, a dla województwa śląskiego 7,6. Na terenie gminy występuje potencjał w zakresie rozwoju przedsiębiorczości.

Tabela 1. Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Włodowice.

	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	37	44	46	29	36

	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	23	25	20	10	9

Turystyka

Głównym bogactwem gminy jest krajobraz, a największą atrakcją turystyczną są Skałki Rzędkowickie. To grupa skalnych ostańców i bloków skalnych zbudowanych z wapieni skalistych. Walorem przyrodniczym związanym z budową geologiczną obszaru jest obecność skamieniałości, głównie amonitów (amonit widoczny jest w herbie gminy). Skałki są jedną z najpiękniejszych i największych grup skalnych na Wyżynie Krakowsko – Częstochowskiej, w kształcie kilometrowej długości muru skalnego górującego nad okolicą. Ze względu na różnorodność form, kształtów i wysokości poszczególnych skał oraz południową ekspozycję jest to jedno z najlepszych miejsc do uprawiania wspinaczki skalnej. W Rzędkowicach nieopodal skałek powstało gminne pole namiotowe, gdzie mogą zatrzymać się turyści. Amatorzy kąpeli wodnych i wędkarstwa mogą odpocząć nad zbiornikami wodnymi w Rudnikach i Włodowicach. Ponadto warto zwiedzić Źródła Białki Zdowskiej, które mieszczą się na wschód od Zdowa.

Warunki przyrodnicze obszaru determinują przede wszystkim rozwój turystyki aktywnej. Gmina Włodowice jest obszarem dużej koncentracji szlaków turystycznych przygotowanych i utrzymywanych przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Na terenie gminy występują:

- Fragmenty szlaku Orlich Gniazd,
- Fragmenty szlaku Warowni Jurajskich,
- Fragmenty szlaku Zamonit,
- Szlak Mrzyglód-Góra Zborów,
- Szlak Kroczyce-Zamek Morsko.

Na terenie gminy dostępna jest również oferta dla miłośników zabytków. We Włodowicach znajduje się zabytkowy kościół pod wezwaniem św. Bartłomieja Apostoła, parafię utworzono w XIV wieku, obecny kościół jest zbudowany w stylu baroku polskiego. Interesujący jest również cmentarz rzymsko-katolicki, na którym znajdują się mogiły wojenne żołnierzy walczących w I i II Wojnie Światowej.

Rynek we Włodowicach wykazuje typowe dla średniowiecza rozmieszczenie architektoniczne. Jego rozmiary wskazują na duże znaczenie ekonomiczno-społeczne, jakie miało odgrywać miasto Włodowice.

We Włodowicach znajdują się także ruiny pałacu, który został wzniesiony przez kasztelana Stanisława Warszyckiego na miejscu modrzewiowego dworu, który spłonął w czasie najazdu szwedzkiego w 1655 r. We Włodowickim pałacu bawił ponoć w 1683 r. sam Jan III Sobieski. Na pamiątkę pobytu króla umieszczono jego wizerunek na kaflach jednego z pieców ogrzewających tzw. królewskie pokoje. Wiosną 1734 r. po koronacji w Krakowie przejazdem zatrzymał się tu także August III Sas. Dużą rolę w historii Włodowic odegrał Michał Poleski który w 1870 r. przybył i osiadł we Włodowicach. To dzięki niemu Włodowice zyskały nazwę Aten Olkuskich. Poleski urządził w pałacu bibliotekę liczącą przeszło 10 tys. tomów i archiwów starych i cennych dokumentów oraz kolekcję minerałów i okazów flory. Założył prywatną wyższą szkołę ogrodniczą, a przy niej laboratorium fizyczne i chemiczne które zaopatrzył we wszystkie możliwe do uzyskania przyrządy. Do pałacu licznie przybywali profesorowie z różnych krajów, chcąc zapoznać się z kolekcją minerałów, okazami paleontologicznymi zebranych z całej Polski oraz ze zbiorami flory krakowskiej umieszczonej w zielnikach. W 1956 r. mocno już wtedy zaniedbany pałac strawił pożar.

Na dzień opracowania Strategii na terenie gminy funkcjonuje 20 obiektów świadczących usługi hotelarskie (w tym gospodarstwa agroturystyczne).

Rolnictwo

Rolnictwo, po turystyce jest kolejną istotną gałęzią rozwoju gminy. Użytki rolne zajmują ponad połowę powierzchni gminy.

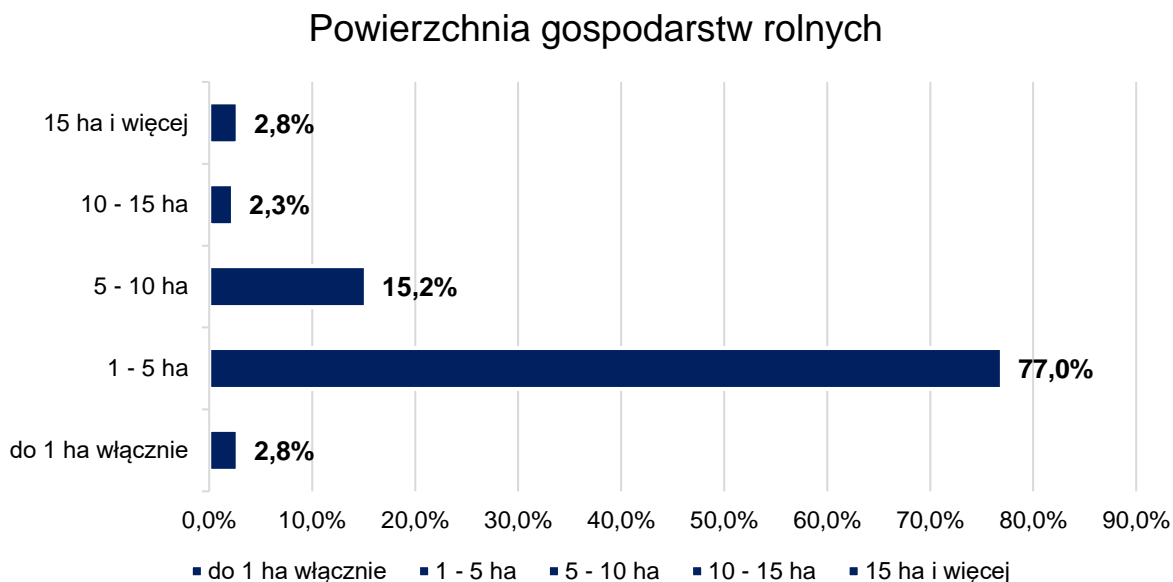
Utrudnieniem dla działalności rolniczej jest znaczne wyniesienie powierzchni terenu zwłaszcza w części wschodniej oraz w kilku rejonach duże nachylenie zboczy. Gmina charakteryzuje się niskiej jakości przestrzenią produkcyjną na co wpływają:

- nieregularne ukształtowanie terenu (podatnego na erozje),
- wychodnie wapiennych osadów jurajskich,
- gleby o dość płytkim profilu (przeważnie V i VI klasa bonitacyjna).

Na gruntach ornych występują w większości gleby żytnie słabe i bardzo słabe. Najintensywniej rolnictwo rozwija się w centralnej części gminy, a także w rejonie Kolonii Góra Włodowska oraz na północnych obrzeżach Rudnik – na bazie kompleksów glebowo-rolniczych o średniej i najwyższej wartości dla produkcji rolnej.

Rekomendacje stanowi wsparcie funkcjonującego rolnictwa na terenie gminy w szczególności rolnictwa ekologicznego poprzez promocje lokalnych wyrobów na m.in. organizowanych wydarzeniach kulturalnych.

Wśród gospodarstw indywidualnych dominują gospodarstwa od 1 do 5 ha. Struktura gospodarstw rolnych na podstawie powszechnego spisu rolnego z 2020 roku przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 12. Powierzchnia gospodarstw rolnych w podziale na powierzczenie na terenie gminy Włodowice.

Wyzwania dla gminy Włodowice:

- Wzrost liczby średnich i dużych przedsiębiorstw na terenie gminy dających nowe możliwości zatrudnienia.
- Stworzenie produktu turystycznego.
- Rozwój turystyki weekendowej oraz turystyki aktywnej.
- Rozwój sieci dróg rowerowych jako priorytet w zakresie rozwoju turystyki.
- Wzmacnianie zaplecza około turystycznego.
- Wsparcie funkcjonowania rolnictwa.
- Promocja gminy na tle regionalnym i krajowym.
- Pozyskiwanie środków finansowych na rozwój turystyki.

III. Analiza SWOT Gminy Włodowice

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnostycznych. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju.

Analizę dokonano w oparciu o:

- wnioski z opisu charakterystyki gminy,
- dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z gminy oraz ze źródeł zewnętrznych,
- wyniki badań ankietowych przeprowadzonych z mieszkańcami gminy.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Strefa przestrzenna	
Infrastruktura	
<ul style="list-style-type: none"> - Sąsiedztwo obszarów miejskich (Zawiercie, Myszków, Konurbacja Górnośląska i Aglomeracja Częstochowska) - Dogodne położenie na tle komunikacyjnych szlaków powiatu zawierciańskiego - Atrakcyjny krajobraz gminy - Dostępność terenów inwestycyjnych - Występowanie atrakcyjnych działek przeznaczonych pod zabudowę mieszkalną - Wysoki poziom zwodociągowania gminy - Zrewitalizowany Rynek we Włodowicach - Opracowywane i aktualizowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego 	<ul style="list-style-type: none"> - Zły stan techniczny części dróg gminnych i powiatowych (<i>akcentowany w trakcie ankietyzacji</i>) - Zły stan większości infrastruktury komunikacyjnej (niezadawalający stan chodników, brak elementów poprawiających bezpieczeństwo podróży, niedobór punktów oświetleniowych) (<i>akcentowany w trakcie ankietyzacji</i>) - Komunikacja opierająca się głównie na samochodach osobowych - Niewystarczająco rozwinięta komunikacja publiczna - niska częstotliwość kursów, konieczność przesiadki, brak kursów w weekendy (<i>akcentowany w trakcie ankietyzacji</i>) - Brak pełnego skanalizowania gminy

<ul style="list-style-type: none"> - Odzyskany jako własność gminy cenny obiekt zabytkowy – Pałac wraz z parkiem we Włodowicach 	<ul style="list-style-type: none"> - Niedostatecznie rozwinięta sieć gazowa (11,8%) - Duża ilość występujących pustostanów
Środowisko	
<ul style="list-style-type: none"> - Wysokie walory krajobrazowe typowe dla obszarów Jury Krakowsko-Częstochowskiej - Duży zasób wód powierzchniowych i podziemnych (w tym zbiorniki wodne) - Duża świadomość ekologiczna władz gminy - Bardzo wysoki poziom lesistości (ponad 41%) - Sprawnie funkcjonujący system gospodarki odpadami (w tym funkcjonujący PSZOK) - Udzielanie wsparcia finansowego do wymiany źródeł ciepła, unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest 	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost masy odbieranych odpadów - Zły stan wód powierzchniowych (<i>na podstawie badań GIOŚ</i>) - Przekroczenia poziomów dopuszczalnych substancji niebezpiecznych w powietrzu (<i>na podstawie badań GIOŚ</i>) - Wyroby azbestowe wymagające usunięcia - Występujące obszary zmienione antropogenicznie na skutek eksploatacji kopalin
Strefa społeczna	
<ul style="list-style-type: none"> - Potencjał osadniczy gminy – dodatnie saldo migracji - Sprawne działanie Ośrodka Pomocy Społecznej - Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej - Bogata oferta Gminnego Ośrodka Kultury 	<ul style="list-style-type: none"> - Ujemne wskaźniki przyrostu naturalnego - Starzejące się społeczeństwo gminy - Brak form opieki dla dzieci do lat 3 - Zbyt niska podaż nieodpłatnej lub dotowanej dla mieszkańców gminy oferty edukacyjnej/ szkoleniowej/warsztatowej

<p>we Włodowicach</p> <ul style="list-style-type: none"> - Systematyczny spadek liczby osób bezrobotnych - Przynależność gminy do stowarzyszeń oraz Lokalnej Grupy Działania - Wysoka aktywność Kół Gospodyń Wiejskich oraz działań scalających lokalną społeczność. - Duża liczba placów zabaw i siłowni zewnętrznych - Wysoka świadomość przynależności lokalnej, lokalny patriotyzm 	<ul style="list-style-type: none"> - Nawarstwianie się problemów społecznych wśród beneficjentów GOPS - Brak ośrodka dziennego pobytu dla osób starszych na terenie gminy - Wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych (ponad 60%) wśród zarejestrowanych bezrobotnych na terenie gminy - Ograniczone możliwości korzystania z opieki zdrowotnej, w tym lekarzy pediatrów <i>(akcentowany w trakcie ankietyzacji)</i>
<p>Strefa gospodarcza</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych - Zlokalizowane na terenie gminy szlaki turystyczne o znaczeniu ponadlokalnym - Cenne zabytki o znaczeniu ponadlokalnym - Gmina daje możliwości uprawiania turystyki aktywnej (rowerowej, wspinaczkowej) - Dobrze rozwinięta działalność agroturystyczna 	<ul style="list-style-type: none"> - Poziom przedsiębiorczości niższy od wartości dla powiatu i województwa - Niedostateczne zaplecze turystyczne - Zły stan części obiektów dziedzictwa kulturowego - Brak wykreowanego produktu lokalnego <ul style="list-style-type: none"> - Brak instytucji wspierających biznes zlokalizowanych bezpośrednio na terenie gminy (np. Inkubator przedsiębiorczości) - Rozdrobnienie rolnictwa

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Nowe możliwości rozwoju związane z odzyskaniem praw miejskich - Zagospodarowanie Pałacu i Parku we Włodowicach w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej - Wykorzystanie potencjału inwestycyjnego związanego z korzystnym położeniem geograficznym - Pozyskanie nowych inwestorów - Nawiązanie współpracy z sąsiednimi ośrodkami w celu stworzenia bogatej oferty turystycznej o zasięgu ponadlokalnym - Zwiększająca się świadomość ekologiczna i rozwój alternatywnych źródeł energii - Moda na zdrowy i aktywny tryb życia, rekreację, turystykę jednodniową oraz weekendową - Możliwość pozyskania dofinansowania w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027 	<ul style="list-style-type: none"> - Rosnące koszty przygotowania i realizacji inwestycji - Duża konkurencyjność turystyczna sąsiednich ośrodków - Nowe regulacje prawne dot. m.in. podatków czy programów ogólnokrajowych, które mają negatywny wpływ na budżety gmin i mogą powodować ograniczenie realizacji nowych inwestycji - Biurokracja, w tym przerost procedur związanych z pozyskiwaniem środków zewnętrznych oraz jej wpływ na poziom świadczonych usług publicznych - Zmiany klimatyczne powodujące ryzyko wystąpienia suszy, podtopień i powodzi - Wzmożona konkurencja między samorządami o pozyskanie inwestorów <p>Brak zmian w służbie zdrowia (w poziomie nakładów, dostępności specjalistów)</p>

IV. Wizja rozwoju i misja gminy Włodowice w perspektywie do 2030 roku

Wizja rozwoju stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości przestrzenno-społeczno-gospodarczej obszaru gminy Włodowice w perspektywie do 2030 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą władze samorządowe i wszyscy zaangażowani partnerzy. Wskazuje ona zasadniczy kierunek wspólnie podejmowanych interwencji.

Wizja

Atrakcyjny ośrodek miejsko – wiejski dla mieszkańców, turystów i przedsiębiorców

Misja

Misja wskazuje naczelny cel polityki rozwoju gminy Włodowice, wokół którego powinny koncentrować się działania władz samorządowych i wszystkich zaangażowanych partnerów. Stanowi przesłanie, będące podstawą i określeniem kierunku współpracy na szczeblu lokalnym. Wyznaczona misja stanowi kontynuację działań realizowanych w poprzednich latach.

Misja gminy Włodowice to:

- **Uzupełnienie infrastruktury technicznej do poziomu ośrodków miejsko – wiejskich (w zakresie infrastruktury komunikacyjnej, wodno – ściekowej, gazowniczej)**
- **Gmina atrakcyjna turystycznie dzięki bogato rozwiniętej infrastrukturze i licznym atrakcjom**
  - **Gmina racjonalnie zagospodarowana i dbająca o wspólną przestrzeń publiczną przy poszanowaniu walorów środowiska naturalnego**
- **Gmina zapewniająca wszystkim równy dostęp do obiektów społecznych - ochrony zdrowia, przedszkoli, szkół i instytucji kultury**
- **Gmina dbająca o wszystkich mieszkańców (dzieci, młodzież, dorosłych, osoby starsze)**
  - **Gmina stwarzające dogodne warunki do prowadzenie działalności gospodarczej**
  - **Instytucje i urzędy przyjazne mieszkańcom**

V. Cele strategiczne rozwoju gminy Włodowice w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym

Wyznaczone w rozdziale cele strategiczne odwołują się do obligatoryjnych wymiarów stanowiących domeny planowania strategicznego, które przedstawiono na poniższej grafice.

Na potrzeby zbudowania kompleksowej interwencji planistycznej sformułowano trzy cele strategiczne, które z jednej strony budują ramy dla logiki zaplanowanej strategii rozwoju, a z drugiej są przyczynkiem do rozpoczęcia wdrażania tematycznego scenariusza rozwoju.

Strefa przestrzenna Cel strategiczny 1	Strefa społeczna Cel strategiczny 2	Strefa gospodarcza Cel strategiczny 3
<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury gminy miejsko - wiejskiej	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej

Strefa przestrzenna Cele operacyjne	Strefa społeczna Cele operacyjne	Strefa gospodarcza Cele operacyjne
<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej • Poprawa komponentów środowiska naturalnego • Adaptacja do zmian klimatu • Zwiększona umiejętność reagowania społeczeństwa i instytucji w stanach zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych • Poszerzenie infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwój infrastruktury społecznej • Wysokiej jakości usługi zdrowotne • Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie przedsiębiorczości • Rozwój oferty turystycznej

5.1. Kierunki działań podejmowanych do osiągnięcia celów strategicznych

5.1.1. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy przestrzennej

Cel strategiczny 1: Zrównoważony rozwój gminy uwzględniający dbałość o środowisko naturalne

Cel strategiczny I zakłada stworzenie atrakcyjnej przestrzeni, która zwiększałaby dostępność i spójność terytorialną, a przy tym poprawiała atrakcyjność gminy do zamieszkania i rozwoju przedsiębiorczości.

Gmina Włodowice po wielu latach odzyskała prawa miejskie. W związku z tym działania gminy powinny koncentrować się na stworzeniu nowoczesnej gminy miejsko – wiejskiej z udogodnieniami charakterystycznymi dla tego typu ośrodków.

Działania gminy powinny skupić się na uzupełnieniu brakującej infrastruktury technicznej, związanych z poprawą stanu technicznego dróg, chodników (wraz z wzrostem ich długości), rozwojem nowoczesnego oświetlenia ulicznego oraz likwidacją istniejących barier dla osób niepełnosprawnych.

Rozwinięta infrastruktura komunikacyjna związana jest także z bezpieczeństwem pieszych dzięki odpowiednio doświetlonym skrzyżowaniom czy przejściami dla pieszych oraz elementami ograniczającymi prędkość pojazdów (np. progi zwalniające).

Jak wskazała przeprowadzona ankietyzacja w strefie przestrzennej jednym z głównych problemów jest kwestia dostępności komunikacyjnej.

W perspektywie do 2030 roku w znacznym stopniu należy realizować inwestycje związane z poprawą jakości komunikacji i przemieszczania się osób zmotoryzowanych, pieszych oraz rowerzystów poprzez działania związane z modernizacją, uzupełnianiem oraz rozbudową dróg, ścieżek rowerowych oraz infrastruktury komunikacyjnej.

Dodatkowo należy realizować działania na rzecz usprawniania komunikacji zbiorowej na terenie gminy. Przeprowadzona ankietyzacja wskazała na problemy związane z ofertą komunikacji zbiorowej do sąsiednich ośrodków miejskich.

Kolejnym ważnym problemem jest kwestia niskiej dostępności do sieci kanalizacyjnej oraz sieci gazowej. Warto wspomnieć iż za rozwój sieci gazowej nie jest bezpośrednio odpowiedzialna gmina i jej działania w tym zakresie są znacznie ograniczone.

W ramach celu strategicznego I skupiono się także na działaniach mających na celu poszanowanie i poprawę jakości środowiska przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem poprawy jakości powietrza oraz wód, co stanowi największy problem gminy w odniesieniu do jakości środowiska. Ważnym elementem jest kontynuacja działań edukacyjnych z zakresu szeroko pojętej ochrony środowiska. Gmina szczególnie nacisk powinna położyć na działania związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii. Dotychczasowy udział OZE w bilansie energetycznym gminy jest niski.

Przeprowadzana ankietyzacja wskazała, iż jednym z ważniejszych działań w zakresie gospodarki wodami, jakie powinno być realizowane na terenie gminy jest odpowiednie zagospodarowanie zbiorników wodnych (m.in. w Rudnikach).

Nie sposób pominąć obserwowanych w ostatnich czasach zmian klimatycznych. Jako odpowiedzialna jednostka samorządu terytorialnego gmina Włodowice będzie podejmować szereg działań mających na celu ochronę przestrzeni gminy przed zmianą klimatu.

Nowoczesna gmina miejsko – wiejska to ośrodek odpowiednio reagujący na niebezpieczeństwa dzięki prawidłowo rozwiniętej infrastrukturze kryzysowej.

Cel strategiczny: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury gminy miejsko - wiejskiej

<p>Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej</p>	Modernizacje, przebudowy i rozbudowy sieci drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą
	Modernizacja infrastruktury związanej z pasem drogowym (kanalizacja deszczowa, chodniki, oznakowanie, etc.).
	Modernizacja oświetlenia ulicznego poprzez wymianę opraw oświetleniowych na oprawy LED
	Wzmacnianie i rozwój systemu transportu publicznego
	Modernizacja, przebudowa, budowa odpowiednio wyposażonych przystanków autobusowych
	Budowa/modernizacja tras dla urządzeń transportu osobistego (hulajnogi, rolki, deski)
	Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa drogowego m.in. przejścia dla pieszych, spowalniacze, zatoki
	Wzmocnienie współpracy z zarządcami dróg wyższej kategorii w zakresie rozbudowy dróg
	Wsparcie działań na rzecz rozwoju sieci gazowej
	Zwiększenie obszarów zieleni urządzonej, w szczególności na obszarze Włodowickiego rynku
Tworzenie miejsc postojowych, szczególnie przy obiektach użyteczności publicznej oraz atrakcyjnych rekreacyjnie i wypoczynkowych	

	Poszerzenie możliwości dostępu do sieci internetowej (Internet światłowodowy)
	Wdrażaniem systemów SMART CITY

Cel strategiczny: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury

Poprawa komponentów środowiska naturalnego	Realizacja programu dofinansowań do wymiany źródeł ciepła na proekologiczne w budynkach mieszkalnych
	Termomodernizacja budynków gminnych oraz budynków komunalnych wraz z wykorzystaniem OZE
	Rozwój instalacji opartych na odnawialnych źródłach energii
	Budowa, rozbudowa, modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej
	Zapewnienie możliwości dofinansowań alternatywnych sposobów odprowadzania ścieków
	Rozwój kanalizacji deszczowej
	Konserwacja rowów melioracyjnych
	Wsparcie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności, w tym ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korytarzy ekologicznych
	Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE.
	Kształtowanie świadomości i postaw proekologicznych wśród mieszkańców przez organizację wydarzeń i imprez proekologicznych oraz social media, prasę i inne środki przekazu

	Doskonalenie systemu gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi i likwidacja dzikich wysypisk śmieci
	Gospodarowanie odpadami na terenie gminy Włodowice poprzez wyposażenie nieruchomości w pojemniki na odpady komunalne oraz przydomowe kompostowniki
	Oczyszczanie terenu gminy z wyrobów azbestowych
	Przebudowa, unowocześnienie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych

Cel strategiczny: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury

Adaptacja do zmian klimatu	Wsparcie działań związanych z zalesianiem nieużytków
	Rozbudowa pasów zieleni izolacyjnej
	Zwiększenie udziału zieleni urządzonej na obszarach zabudowanych gminy
	Wsparcie działań z zakresu retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych (m.in. tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochrona i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych)
	Gospodarowanie odpadami na terenie gminy Włodowice poprzez pogłębianie i czyszczenie zbiorników

	wodnych
	Realizacja działań w ramach Planu przeciwdziałania skutkom suszy
	Podejmowanie działań na rzecz transformacji energetycznej
	Wdrażanie elementów gospodarki obiegu zamkniętego
	Wprowadzenie kompleksowych rozwiązań z zakresu rozwijania elektromobilności
	Zapobieganie ubóstwu energetycznemu

Cel strategiczny: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury

Zwiększona umiejętność reagowania społeczeństwa i instytucji w stanach zagrożenia	Rozbudowa systemu monitoringu zagrożeń
	Doposażanie jednostek OSP w sprzęt (w tym zakup pojazdu dla OSP Włodowice)
	Wzmacnianie systemu bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego w gminie
	Wprowadzenie systemu wykrywania, alarmowania i powiadamiania mieszkańców
	Wypracowanie schematów postępowania w przypadku wystąpienia nowych zagrożeń epidemiologicznych

5.1.2. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy społecznej

Cel strategiczny 2: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego

Przeprowadzona ankietyzacja na terenie gminy Włodowice wskazała na wiele problemów w sferze społecznej. Jednym z głównych jest brak żłobka, co ogranicza w znaczny sposób możliwości zwiększenia aktywizacji zawodowej kobiet i ich powrót na rynek pracy. Potrzeba organizacji opieki dzieci do lat 3 (np. Klub Malucha) była poruszana w trakcie przeprowadzonej ankietyzacji. Również zwiększenie dostępności opieki przedszkolnej wpłynąć może na rozwiązanie problemów związanych z aktywnym udziałem kobiet w życiu gospodarczym.

Na terenie gminy brak jest miejsc do aktywnego spędzania czasu przez dzieci i młodzież. Mimo, iż w ostatnich latach realizowano inwestycje m.in. związane z budową placów zabaw czy siłowni zewnętrznych w dalszym ciągu istnieje konieczność zagospodarowania nowych obiektów na specjalistyczne cele rekreacyjne m.in. poprzez budowę skateparku, pumtracku, ścianki wspinaczkowej, siłowni zewnętrznych, nowych placów zabaw. Wpłynie to na stworzenie atrakcyjnych i ciekawych przestrzeni dla bezpiecznego przebywania dzieci i młodzieży z terenu gminy.

Zadaniem gminy jest dbałość o stan i wyposażenie placówek oświatowych oraz zapewnienie ich dostępności dla wszystkich chętnych. W perspektywie do 2030 roku należy prowadzić działania na rzecz modernizacji i rozbudowy placówek oświatowych oraz terenów przyległych do szkół.

Kolejnym problemem zgłoszonym w ramach przeprowadzonej ankietyzacji jest uboga oferta zajęć dodatkowych oferowanych przez placówki oświatowe i kulturalne z terenu gminy Włodowice.

Dodatkowo należy podjąć działania na rzecz organizacji m.in. dziennych domów pobytu seniora, gdzie realizowane będą inicjatywy na rzecz integracji społecznej. W roku 2023 planowane jest uruchomienie Dziennego Domu Seniora w Rzędkowicach. Warto wspomnieć, iż na terenie gminy Włodowice udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym jest bardzo wysoki i wynosi prawie 25% wszystkich mieszkańców. Osoby starsze na terenie gminy to w wielu wypadkach osoby samotne, schorowane, które wymagają szczególnego wsparcia.

Strategia postępowania w ramach obszaru polityki społecznej i ochrony zdrowia bazować będzie na szerokiej współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej. By sprostać nowym wyzwaniom, konieczne będzie wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań, np. wykorzystywanie mechanizmów ekonomii społecznej. Działania podmiotów ekonomii społecznej służą reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem, tworzeniu nowych miejsc pracy oraz świadczeniu usług użyteczności publicznej.

W obszarze bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców gminy Włodowice, jednym z najważniejszych zadań, stojących przed organizatorami opieki zdrowotnej, pozostaje poprawa poziomu zdrowia i związanej z nim jakości życia, m.in. poprzez doskonalenie jakości i dostępności usług ochrony i profilaktyki zdrowia, organizowanie i wspieranie akcji, programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców, a także kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia. Znaczna część mieszkańców gminy Włodowice korzysta z oferty opieki zdrowotnej na terenie sąsiedniego Zawiercia czy Myszkowa, jednakże jako gmina miejsko – wiejska również gmina Włodowice powinna doskonalić ofertę opieki zdrowotnej dla wszystkich mieszkańców.

Cel strategiczny: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego

<p>Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych</p>	Dysponowanie atrakcyjną ofertą dodatkowych zajęć szkolnych pozalekcyjnych
	Wspieranie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobek, klub Malucha)
	Rozwijanie oferty usług opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci w wieku przedszkolnym
	Dostosowanie sieci szkół i przedszkoli do sytuacji demograficznej oraz układu osadniczego gminy
	Realizacja programów profilaktycznych, w tym sportowych, rozwijających zainteresowania uczniów zdrowym stylem życia
	Organizacja wsparcia psychicznego dla dzieci i młodzieży
	Doposażenie i modernizacja placówek oświatowych (m.in. w zakresie sal lekcyjnych, boisk i sal gimnastycznych, zaplecza socjalno - kuchennego)
	Doposażenie szkół w nowoczesne pomoce naukowe
	Organizacja oferty zajęć pozalekcyjnych

Cel strategiczny: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego

<p>Poszerzenie infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwój oferty społecznej</p>	<p>Rozwój i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej, np. siłownie na wolnym powietrzu, place zabaw, obszary rekreacji dla całych rodzin</p>
	<p>Wybudowanie pumptracku, skateparku, ścianki wspinaczkowej na terenie gminy</p>
	<p>Zagospodarowanie miejsc spotkań dla społeczności lokalnej (wiaty, świetlice środowiskowe, ławeczki w różnych lokalizacjach, w tym otoczeniu obszarów cennych przyrodniczo)</p>
	<p>Stworzenia miejsca aktywności dla młodzieży (miejsce nauki / spotkań dedykowanych bezpośrednio dla młodzieży i przez nią współzarządzane)</p>
	<p>Działania na rzecz wysokiej jakości zasobu komunalnego (zapewnianie adekwatnej liczby lokali komunalnych)</p>
	<p>Organizacja dziennego domu pobytu seniora</p>
	<p>Organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych dla różnych grup wiekowych, w różnych obszarach kultury</p>
	<p>Organizacja i współorganizacja imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, o różnym charakterze (współzawodnictwo - zawody, turnieje, ligi itp., ale i imprezy rodzinne i integracyjne)</p>

Cel strategiczny: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego

<p>Wysokiej jakości usługi zdrowotne</p>	<p>Zwiększenie dostępu do opieki specjalistycznej</p>
	<p>Organizowanie i wspieranie akcji, programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców</p>
	<p>Promocja zachowań prozdrowotnych wśród mieszkańców gminy</p>
	<p>Aktywna profilaktyka i zapewnienie kompleksowości usług medycznych, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych i wynikających ze zmian demograficznych</p>
	<p>Prowadzenie dostosowanej dla dzieci profilaktyki zdrowotnej w szkołach</p>
	<p>Wsparcie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, a także ich bliskich i opiekunów, w tym działania ukierunkowane na wydłużenie czasu i zwiększenie komfortu ich przebywania w środowisku domowym, wsparcie rodzin w procesie opieki domowej oraz czasowe odciążenie rodzin w obowiązkach sprawowania opieki, opieka medyczna, usługi asystenckie i pielęgnacyjne itp.</p>

Cel strategiczny: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmacnianie kapitału ludzkiego

<p>Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie</p>	Działania z zakresu integracji międzypokoleniowej
	Gminny system zniżek na wydarzenia i ofertę kulturalno-rekreacyjno-sportową dla osób starszych i z niepełnosprawnościami
	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych
	Organizacja, wspieranie i promocja imprez integracyjnych, kulturalno-rozrywkowych, artystycznych, rekreacyjnosportowych, historycznych szczególnie projektów realizowanych w przestrzeni publicznej
	Budowanie poczucia odpowiedzialności mieszkańców za gminę – angażowanie w procesy decyzyjne, konsultowanie ważnych decyzji z mieszkańcami
	Edukacja i promocja aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców, w tym m.in. wdrożenie mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania liderów lokalnych, promocja wolontariatu i dobrych praktyk

5.1.3. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy gospodarczej

Cel strategiczny 3: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości

Gmina Włodowice ze względu na sąsiedztwo dużych ośrodków miejskich nie jest preferowanym miejscem do rozwoju przemysłu. W związku z tym na terenie gminy należy intensyfikować działania na rzecz rozwoju turystyki jako głównej gałęzi gospodarki gminy. Gmina stanowi jeden z istotnych szlaków drogowych wspierających rozwój turystyki w całym powiecie zawierciańskim.

Charakter czynników produkcji – lasy, krajobraz jury, skałki Rzędkowickie, zabytki, miejsca turystyki rowerowej, miejsca dla grzybiarzy, stanowią ofertę dla turystyki jednodniowej lub pobytowej o charakterze prostym.

Szczególny nacisk należy położyć na rozwój ścieżek rowerowych, gdyż gmina posiada doskonale preferencje do rozwoju turystyki rowerowej, która jest coraz bardziej popularna na terenie kraju. Na terenie gminy istnieje wysoki potencjał rozwoju turystyki specjalistycznej z zakresu turystyki wspinaczkowej. Ze względu na różnorodność form, kształtów i wysokości poszczególnych skał oraz południową ekspozycję jest to jedno z najlepszych miejsc do uprawiania wspinaczki skalnej.

Niewątpliwie pierwszym potencjalnym obszarem działalności marketingowej gminy winna być turystyka rodzinna, zarówno jednodniowa, weekendowa, jak i pobytowa. Analiza czynników produkcji w kontekście oddziaływania obszarowego, pozwala przy tym wyodrębnić dość interesujący segment turystyki rodzinnej i spróbować zbudować absolutnie nową ofertę na rynku usług turystycznych. Bliskość podmiejskich terenów rekreacyjnych powoduje, że może pojawić się jeszcze jedna opcja: rest&work, czyli wczasy pobytowe,

pozwalające osobie pracującej na codzienne dojazdy do pracy i powroty do rodziny, która w tym czasie przebywa na lotnisku.

Turystyka może odgrywać bardzo istotną rolę w kształtowaniu proekologicznych struktur gospodarczych gminy. W porównaniu z przemysłem turystyka jest mniej kapitałochłonna, a inwestycje turystyczne szybciej przynoszą efekty ekonomiczne zwłaszcza w postaci wzrostu zatrudnienia. Atrakcją turystyczną stanowią zabytki architektury, posiadające swoje własne, charakterystyczne oblicze.

Niezbędne jest przyjęcie kompleksowego planu/strategii rozwoju turystyki (zarówno w kwestii zadań inwestycyjnych jak i promocji turystyki oraz kierunków rozwoju branży w ogóle).

Na terenie gminy nie ma dużego przekroju standardów miejsc noclegowych, co ogranicza kierowanie oferty turystycznej do różnorodnych grup turystów (m.in. w zasadzie wyklucza turystykę biznesową). W ostatnich latach na terenie gminy rozwija się działalność agroturystyczna, jednakże należy intensyfikować działania w tym zakresie w celu stworzenia ciekawej oferty noclegowej o zróżnicowanych standardach.

Ważnym elementem rozwoju turystyki powinno być stworzenie produktu lokalnego, który jednoznacznie będzie się kojarzył z gminą Włodowice i pozwoli na szerszą promocję gminy na tle konkurencyjnych ośrodków turystycznych w sąsiednich gminach jury krakowsko – częstochowskiej.

Można spodziewać się, że w przyszłości na terenie gminy powstaną miejsca noclegowe i kolejne atrakcje turystyczne. Rozwój turystyki sprzyjałby lepszemu wykorzystaniu zasobów i zwiększał możliwości zatrudnienia. Podobne trendy występują także w przypadku możliwości rozwoju rekreacji.

Rolniczy charakter powinien być ponadto kolejnym obszarem wspierającym rozwój turystyki na terenie gminy, przede wszystkim poprzez rozwój oferty agroturystycznej, ukierunkowanie części gminnego rolnictwa na prowadzenie gospodarstw ekologicznych, w szczególności certyfikowanych (wykorzystanie trendu wzrostu zainteresowania ekologicznymi produktami kosmetycznymi i spożywczymi), przynajmniej częściowe łączenie oferty agroturystycznej z rolniczą (dostawa lokalnych produktów do gospodarstw agroturystycznych).

Potencjału rozwojowego upatrywać należy przede wszystkim w działaniach inwestycyjnych polegających na unowocześnianiu produkcji rolnej aby odpowiadała ona obecnym standardom. Równie istotne jest utrzymanie ciągłości pokoleniowej (działalność rolnicza powinna być atrakcyjna również dla młodszego pokolenia) i zapewnienie warunków do współpracy i wspólnego poszukiwania rynków zbytu przez gminnych rolników.

Cel strategiczny: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej	
Wsparcie przedsiębiorczości	Doskonalenie systemów zachęt dla inwestorów oraz oferty inwestycyjnej dla inwestorów
	Przygotowanie katalogu inwestycji istotnych z punktu widzenia gminy, możliwych do realizacji w formie Partnerstwa Publiczno – Prywatnego
	Wsparcie zdolności firm do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym tworzenie i implementacja usług i technologii medycznych
	Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich
	Udostępnianie informacji na temat uzbrojenia działek pod inwestycje
	Organizacja spotkań informacyjnych z doradcami zawodowymi
	Wsparcie osób chcących rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (np. inkubator przedsiębiorczości)
	Wsparcie drobnych producentów rolnych oraz promocja i wykorzystanie lokalnych produktów podczas imprez organizowanych przez gminę
	Promocja przestrzegania zasad Dobrej Praktyki Rolniczej przez rolników z terenu gminy

	Rozwijanie współpracy z instytucjami okołorolniczymi na rzecz poprawy konkurencyjności gospodarstw rolnych
--	--

Cel strategiczny: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej	
Rozwój oferty turystycznej	Opracowanie logo turystycznego oraz stworzenie hasła promocyjnego i maskotki (w kontekście turystyki rodzinnej), aby klienci (turyści) jak najbardziej pozytywnie kojarzyli promowany teren
	Systematyczna aktualizacja informacji na temat gminy na stronie internetowej Urzędu
	Zwiększanie zaangażowania władz lokalnych na temat marketingu terytorialnego
	Wyznaczenie nowych szlaków turystycznych
	Rewitalizacja obiektów zabytkowych (w tym rewitalizacja ruin pałacu we Włodowicach)
	Promocja turystyki wspinaczkowej oraz rozwój infrastruktury w tym zakresie
	Kompleksowy rozwój infrastruktury na rzecz turystyki rowerowej
	Animowanie oferty rekreacyjnej wykorzystującej zasoby naturalne (m.in. skałki Rzędkowickie)
	Współpraca z organizacjami zewnętrznymi i stowarzyszeniami, których Gmina jest członkiem
	Tworzenie warunków dla podmiotów prywatnych na rzecz rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej

	i okołoturystycznej na terenie gminy oraz rozwoju branży usługowej
	Kreowanie i wykorzystywanie produktów lokalnych, w szczególności w oparciu o dziedzictwo i tradycje gminy (np. wyroby kulinarne)

VI. Obszary strategicznej interwencji

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, obszar strategicznej interwencji to obszar będący przedmiotem koncentracji działań polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie. Podejmowanie przytoczonej strategicznej interwencji wiąże się z jednej strony z wyrównywaniem szans obszarów zmarginalizowanych w celu równoważenia poziomu życia mieszkańców i zapewnienia spójności w gospodarce, a z drugiej strony ze wspieraniem rozwiniętych już obszarów tak, aby były bardziej konkurencyjne i efektywne, co oznacza, że de facto jest to urzeczywistnienie rozwoju zrównoważonego terytorialnie.

Nowe podejście do polityki regionalnej zakłada odejście od wspierania całego kraju czy regionów w jednolity sposób na rzecz większego różnicowania interwencji w zależności od problemów i potencjałów poszczególnych obszarów.

Takie podejście przekłada się na bardziej precyzyjne wyznaczenie OSI z punktu widzenia priorytetów polityki rozwoju, jak również na tworzenie instrumentów terytorialnych dopasowanych do ich specyficznych potrzeb rozwojowych. OSI wyznaczane i wspierane na poziomie regionalnym mają pełnić dodatkową funkcję wobec OSI wskazanych na poziomie krajowym.

Osi regionalne

W ramach zapisów Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” *Zielone Śląskie* zidentyfikowano 5 OSI w ujęciu tematycznym przyporządkowanych do dwóch grup, tj.:

OSI konkurencyjne

obszary cenne przyrodniczo,
ośrodki wzrostu.

OSI problemowe

gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza,
gminy w transformacji górniczej.

Teren gminy Włodowice zaliczono do obszarów strategicznej interwencji w zakresie obszarów cennych przyrodniczo oraz do gmin z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza (warto wspomnieć, iż wszystkie gminy województwa śląskiego zostały zaliczone do tego OSI).

OSI – obszary cenne przyrodniczo

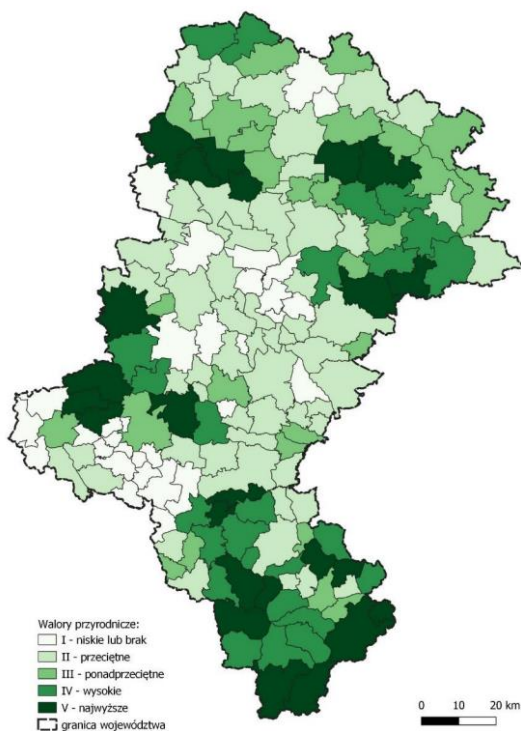
Obszar OSI – obszary cenne przyrodniczo, został wyznaczony w oparciu o udział scalonej powierzchni cennej przyrodniczo w powierzchni całej gminy. Kategoryzacja terenów cennych

przyrodniczo została oparta o powierzchniowe formy ochrony przyrody (rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe) oraz korytarze ekologiczne (korytarze dla ssaków kopytnych i drapieżnych oraz korytarze spójności). Dobór powyższych kategorii opierał się na założeniu, że są to najważniejsze obszary dla zachowania walorów przyrodniczych regionu. O ile pierwsze chronione są prawem, o tyle drugie wymagają wzmocnienia odgrywanej roli w systemie przyrodniczym województwa i działań zabezpieczających przed dalszą degradacją i osłabianiem ich funkcjonalności.

Z przeprowadzonej analizy można wnioskować, iż obszary o najwyższej wartości przyrodniczej są umiejscowione we wszystkich subregionach województwa, a w najmniejszym stopniu w centralnej części regionu. Ponadto położenie tych obszarów wyraźnie pokrywa się z lokalizacją parków krajobrazowych występujących w regionie.

Wyzwaniem dla tego obszaru OSI jest ochrona różnorodności biologicznej i georóżnorodności, poprawa stosunków wodnych i ochrona siedlisk wodno-błotnych na obszarach chronionych oraz zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych. Istotne będzie również programowanie i prowadzenie na tych terenach zrównoważonej polityki rozwoju, godzącej interesy ochrony przyrody z rozwojem gospodarczym tych obszarów, ukierunkowanym na wykorzystanie lokalnych potencjałów.

Teren gminy Włodowice został zakwalifikowany jako teren o ponadprzeciętnych wartościach przyrodniczych.

Rysunek 2. OSI – obszary cenne przyrodniczo.

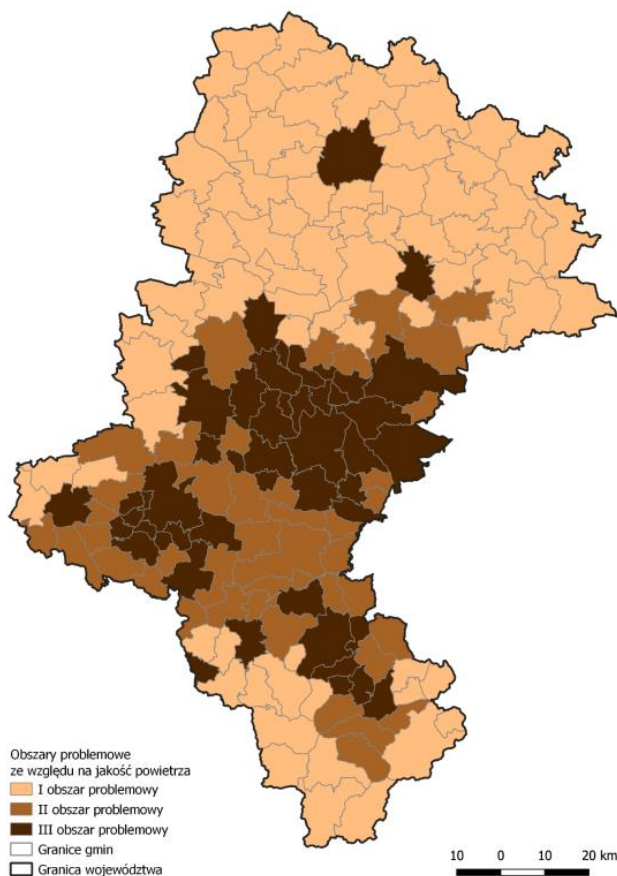
OSI – gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza

Największym wyzwaniem w obszarze jakości środowiska stało się zapewnienie odpowiedniej jakości powietrza na obszarze całego województwa.

Główną przyczyną złej jakości powietrza w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna). Znacznie mniejszy wpływ na jakość powietrza ma emisja przemysłowa i liniowa. Pomimo działań podejmowanych w ostatnich latach, nie zanotowano znaczącej poprawy jakości powietrza. Największym wyzwaniem stojącym przed województwem na najbliższe lata jest ograniczenie niskiej emisji, gdyż to ona w największym stopniu odpowiada za przekroczenia norm jakości powietrza.

Gminy ze swojej strony muszą podjąć wyzwanie egzekwowania przepisów tzw. „uchwały antysmogowej”. Poprawa jakości powietrza jest kluczowym problemem województwa. Zanieczyszczenie powietrza powoduje pogorszenie stanu zdrowia mieszkańców, wyzwaniem więc będzie również zapewnienie odpowiedniej profilaktyki i opieki medycznej w tym zakresie.

Obszar gminy Włodowice został zaliczony do gmin o najmniejszym stopniu problemowym w zakresie jakości powietrza w skali województwa śląskiego.

Rysunek 3. OSI – gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza.

Osi lokalne

Osi 1 – nowoczesny ośrodek

Obszar strategicznej interwencji stanowi obszar miejscowości Włodowice i koncentruje w sobie główne funkcje publiczne, administracyjne, usługowe, edukacyjne czy kulturowe.

Wskazany obszar strategicznej interwencji ma za zadanie stworzyć reprezentacyjne miejsce na terenie gminy łączące wszystkie 3 strefy: strefę przestrzenną, społeczną oraz gospodarczą.

Istniejące problemy w strefie:

- zły stan i niedobór infrastruktury komunikacyjnej, w tym: zły stan techniczny dróg, brak ścieżek rowerowych, niedobór chodników, niedostateczny udział komunikacji zbiorowej,
- problemy środowiskowe związane z zanieczyszczeniem powietrza oraz zagrożeniem hałasem wynikającym ze wzmożonego ruchu pojazdów samochodowych,
- brak w obrębie centrum obiektów oraz miejsc integrujących wszystkie grupy społeczne, w tym: młodzież oraz osoby starsze.

Istniejące potencjały w strefie:

- zadbana przestrzeń publiczna stanowiąca wizytówkę całej gminy,
- wykorzystanie przestrzeni do stworzenia miejsc rekreacji, w tym placów zabaw, siłowni zewnętrznych,
- wykorzystanie przestrzeni pod kątem rozwoju przedsiębiorczości.

Kierunki rozwoju terenów w obszarze strategicznej interwencji:

- poprawa jakości komunikacji na obszarze strategicznej interwencji poprzez modernizację dróg, poprawę ich nawierzchni, budowę nowych odcinków chodników oraz uzupełnianie istniejących odcinków, zagospodarowanie nowych miejsc parkingowych,
- zwiększenie bezpieczeństwa komunikacji, w tym organizacja przejść dla pieszych, radarowych pomiarów prędkości, dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- promocja komunikacji rowerowej, w tym organizacja ścieżek rowerowych oraz stojaków na rowery,
- rozwój i poprawa jakości komunikacji zbiorowej poprzez modernizację i budowę nowych przystanków autobusowych, uruchomienie połączeń komunikacji zbiorowej,

Osi 2 – Rekreacja, turystyka, aktywny wypoczynek

Obszar interwencji obejmuje tereny atrakcyjne pod kątem przyrodniczym, w skład których wchodzi m.in. skałki Rzędkowickie czy zbiorniki wodne. Obecnie na ww. terenach nie wykorzystuje się w pełni potencjału związanego z ich wykorzystaniem na cele rekreacyjne i turystyczne. Przeprowadzona ankietyzacja wskazała na konieczność organizacji nowych terenów integracji mieszkańców.

W ostatnich latach na terenie gminy obserwuje się rozwój turystyki, w tym turystyki weekendowej. Organizacja nowych atrakcji wpłynąć może na zwiększenie popytu turystycznego na analizowanym obszarze.

Istniejące problemy w strefie:

- niedostatecznie rozwinięta baza rekreacyjno – wypoczynkowa,
- brak odpowiedniego zaplecza pod kątem rozwoju turystyki rowerowej, pieszej wspinaczkowej,
- niski poziom przedsiębiorczości (w odniesieniu do powiatu i województwa).

Kierunki rozwoju terenów w obszarze strategicznej interwencji:

- rozwój zaplecza turystyki rowerowej i pieszej – zagospodarowanie szlaków pieszych i ścieżek rowerowych,
- budowa miejsc wypoczynku, w tym obiektów małej architektury,
- wsparcie oferty dla nowych obiektów gastronomicznych,
- stworzenie możliwości pod kątem rozwoju przedsiębiorczości (usługi, turystyka),
- uporządkowanie terenów zieleni i wyeksponowanie terenów cennych przyrodniczo.

Obszar oddziaływania OSI 2 przedstawiono na poniższym rysunku.

VII. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy

Funkcjonalność przestrzenna jest gminy jest ściśle powiązana z bliskością dużych ośrodków miejskich. Bezpośrednie sąsiedztwo z gminą Zawiercie powoduje, iż wiele mieszkańców gminy korzysta z usług zlokalizowanych na jej terenie. Ponadto teren gminy znajduje się ok. 60 km od stolicy Górnego Śląska – Katowic i ok. 50 km od Częstochowy.

Ważnym szlakiem komunikacji ponadlokalnej, przebiegającym przez teren gminy jest droga wojewódzka nr 792 z Żarek (powiat myszkowski) do Kroczyca, będąca ważnym połączeniem drogi nr 78 z siecią dróg wojewódzkich i krajowych okolic Myszkowa i Częstochowy.

W strukturze funkcjonalnej gminy wyróżniają się walory krajobrazowe. Głównym bogactwem gminy jest krajobraz. Gmina Włodowice leży w zespole parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. Większość krajobrazu naturalnego jest chroniona na mocy ustawy o ochronie przyrody jako Park Krajobrazowy Orlich Gniazd.

Najważniejszym walorem przyrodniczym i zarazem największą atrakcją turystyczną Włodowic są Skałki Rzędkowickie, które stanowią grupę skalnych ostańców i bloków skalnych np. Wysoka, Okiennik Mały, Urwiste Skały, zbudowanych z wapieni skalistych.

We Włodowicach i Rudnikach znajdują się zbiorniki wodne, tak nieliczne na obszarach Jury Krakowsko – Częstochowskiej.

W przestrzeni gminy duże znaczenie mają lasy, których powierzchnia na terenie gminy przekracza 40%.

Oprócz walorów przyrodniczych na terenie gminy Włodowice występują liczne obiekty i obszary o wartościach kulturowych i historycznych, w tym zabytki architektury ujęte w rejestrze zabytków i gminnej ewidencji zabytków.

Krajobraz kulturowy reprezentują także wsie, z których tradycyjne układy przestrzenne najlepiej zachowały się w Górze Włodowskiej, Parkoszowicach, Rzędkowicach, Zdowie i Morsku.

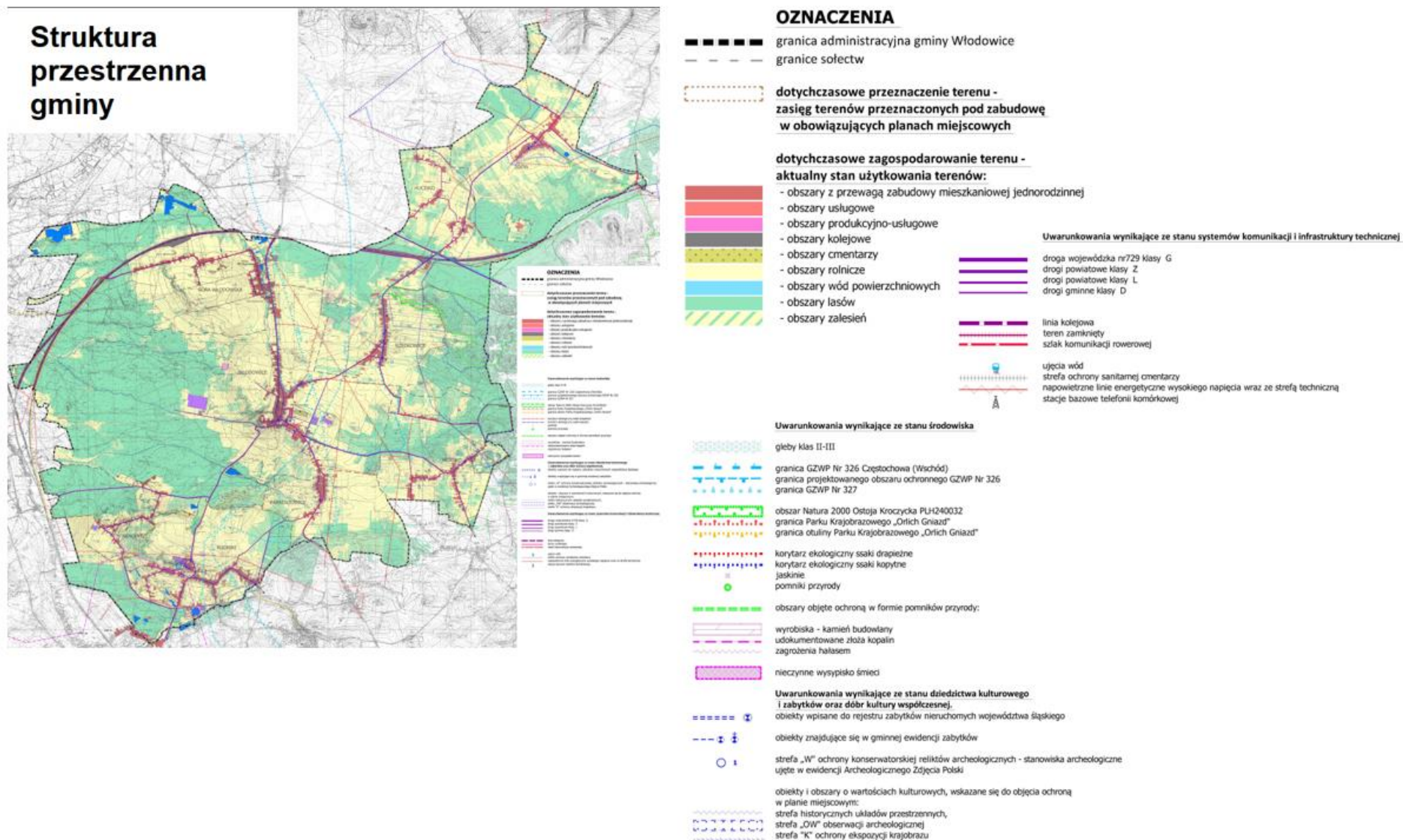
Włodowice uzyskały prawa miejskie prawdopodobnie w XIV w., straciły je w roku 1870. We Włodowicach zachowało się historyczne rozplanowanie średniowiecznego miasta z czytelnymi podziałami parcelacyjnymi i linią zabudowy, zwłaszcza w pobliżu rynku. Rynek

we Włodowicach wykazuje typowe dla średniowiecza rozmieszczenie architektoniczne. Jego rozmiary wskazują na duże znaczenie ekonomiczno – społeczne, jakie miało odgrywać miasto Włodowice. Gminie Włodowice udało się odzyskać prawa miejskie, a wizytówką stał się zrewitalizowany rynek.

W strukturze gruntów gminy przeważają użytki rolne. Stanowią one około 51% ogólnej powierzchni, z czego grunty orne zajmują około 79%.

Fragmety powierzchni omawianego obszaru zostały zmienione antropogenicznie na skutek eksploatacji kopalni, głównie kamienia wapiennego, rud żelaza oraz gliny. W wyniku tej działalności powstały zagłębienia terenu, niecki osiadania i hałdy. Niektóre zagłębienia wypełniła woda. Również ukształtowanie dolin niektórych cieków wodnych zostało sztucznie zmienione poprzez budowę stawów hodowlanych i budowli piętrzących – stawy Zdów w dolinie rzeki Białki, stawy w Górze Włodowskiej i Jaworzniku, zbiornik PZW Sazan i stawy rybne „Górnikówka”.

Zagospodarowanie przestrzenne w znacznym stopniu określa aktualne Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy Włodowice.

Rysunek 6. Model funkcjonalno – przestrzenny gminy Włodowice.

7.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Zrównoważony, wielopłaszczyznowy i konsekwentny rozwój gminy jest uzależniony od optymalnego wykorzystania jej potencjału rozwojowego. Analizując determinanty atrakcyjności gminy Włodowice, jako najważniejsze aspekty, które powinny mieć wpływ na kształtowanie i dynamizację rozwoju gminy w nadchodzących latach, należy wskazać następujące kwestie:

- Uzupelnienie istniejącej infrastruktury technicznej w celu stworzenia nowoczesnej jednostki miejsko – wiejskiej.
- Opracowanie i realizacja kompleksowej strategii rozwoju turystyki, która wyznaczyć powinna przede wszystkim kierunki w jakich należy rozwijać branżę – ponieważ dopiero po ich określeniu można będzie dokładnie zaplanować inwestycje w infrastrukturę okołoturystyczną oraz promocję gminy.
- Dążenie do zwiększenia samozatrudnienia na lokalnym rynku pracy (np. poprzez wsparcie inicjatyw agroturystycznych, małych firm obsługujących turystów lub/i znalezienie inwestora w branży turystycznej) przy wykorzystaniu potencjału: turystycznego, przyrodniczego i rolniczego gminy.
- Stworzenie sieci kooperacji branży turystycznej i rolniczej działających na terenie gminy.
- Wzmoczone działania skierowane na promocję walorów turystycznych gminy, stała współpraca w tym zakresie z gminami sąsiednimi.
- Efektywna i spójna koncepcja promowania terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.
- Dalsze działania inwestycyjne zmierzające do podniesienia jakości lokalnej infrastruktury drogowej, komunalnej i społecznej.

Efektywne wykorzystanie zdefiniowanych determinantów atrakcyjności umożliwi neutralizację problemów społeczno-gospodarczych gminy przekształcając ją w nowoczesny ośrodek miejsko - wiejski.

VIII. Spójność z dokumentami wyższego rzędu

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w przedmiotowej Strategii, są spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Jednym z najważniejszych dokumentów planistycznych, na których opiera się przedmiotowa Strategia jest Strategia Rozwoju Województwa „Śląskie 2030” stanowiąca podstawę do sporządzania kierunków i obszarów rozwoju gminy, które powinny być spójne z założeniami całego województwa śląskiego i nie powinny wykraczać poza ich zakres.

W poniższej tabeli przedstawiono analizę porównawczą celów strategicznych i operacyjnych wyznaczonych w ramach opracowania przedmiotowej Strategii w odniesieniu do zapisów dokumentów wyższego rzędu.

Strategia Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022 – 2030

Tabela 2. Określenie spójności przedmiotowego opracowania z dokumentami wyższego rzędu.

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022 – 2030	Cel strategiczny 1: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury				Cel strategiczny 2: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego				Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy	
		1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej	2. Poprawa komponentów środowiska naturalnego	3. Adaptacja do zmian klimatu	4. Zwiększona umijętność reagowania społeczeństwa i instytucji w stanach zagrożenia	1. Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych	2. Poszerzenie infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwój infrastruktury społecznej	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie	1. Wsparcie przedsiębiorczości	2. Rozwój oferty inwestycyjnej
Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych											
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo										
	1.2 Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze										
	1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska										
	1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych										
	1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów										

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022 – 2030	Cel strategiczny 1: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury				Cel strategiczny 2: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego				Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy	
		1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej	2. Poprawa komponentów środowiska naturalnego	3. Adaptacja do zmian klimatu	4. Zwiększona umiejętność reagowania społeczeństwa i instytucji w stanach zagrożenia	1. Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych	2. Poszerzenie infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwój infrastruktury społecznej	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie	1. Wsparcie przedsiębiorczości	2. Rozwój oferty inwestycyjnej
	2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego										
	2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym										
	2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach	Nie dotyczy									
	3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem										
	3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym										
	3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych										

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022 – 2030	Cel strategiczny 1: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury				Cel strategiczny 2: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego				Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy	
		1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej	2. Poprawa komponentów środowiska naturalnego	3. Adaptacja do zmian klimatu	4. Zwiększona umiejętność reagowania społeczeństwa i instytucji w stanach zagrożenia	1. Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych	2. Poszerzenie infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwój infrastruktury społecznej	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie	1. Wsparcie przedsiębiorczości	2. Rozwój oferty inwestycyjnej
	3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.										
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną										
	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony										
	III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu										

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022 – 2030	Cel strategiczny 1: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury				Cel strategiczny 2: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego				Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy	
		1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej	2. Poprawa komponentów środowiska naturalnego	3. Adaptacja do zmian klimatu	4. Zwiększona umiejętność reagowania społeczeństwa i instytucji w stanach zagrożenia	1. Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych	2. Poszerzenie infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwój infrastruktury społecznej	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie	1. Wsparcie przedsiębiorczości	2. Rozwój oferty inwestycyjnej
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”	A.1. Konkurencyjna gospodarka										
	A.2. Innowacyjna gospodarka										
	A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość										
	B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych										
	B.2. Aktywny mieszkaniec										
	B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji I nauki										
	C.1. Wysoka jakość środowiska										
	C.2. Efektywna infrastruktura										

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022 – 2030	Cel strategiczny 1: Budowanie nowego ładu przestrzennego i systematyczne rozwijanie infrastruktury				Cel strategiczny 2: Podnoszenie jakości świadczonych usług oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego				Cel strategiczny 3: Poprawa konkurencyjności gospodarczej gminy	
		1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej	2. Poprawa komponentów środowiska naturalnego	3. Adaptacja do zmian klimatu	4. Zwiększona umiejętność reagowania społeczeństwa i instytucji w stanach zagrożenia	1. Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych	2. Poszerzenie infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwój infrastruktury społecznej	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie	1. Wsparcie przedsiębiorczości	2. Rozwój oferty inwestycyjnej
	C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu										
	D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny										
	D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu										
	D.3. Nowoczesna administracja publiczna										

IX. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy proces wdrażania Strategii opiera się na wielu czynnikach. Jednym z kluczowych zadań gminy jest współpraca władz lokalnych z mieszkańcami gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022 – 2030 nie stanowi aktu prawa miejscowego, jednak powinna być elementem przewodnim przy dalszych planach rozwojowych gminy. Jako że Strategia jest dokumentem wieloletnim i obejmuje okres 8 lat, wdrażanie strategii powinno odbywać się etapowo. Osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie powinny być organy Gminy (w tym Rada Miejska oraz Burmistrz jak i wszystkie jej jednostki organizacyjne).

Organem odpowiedzialnym za realizację dokumentu Strategii jest Burmistrz. Strategia wdrażana będzie bezpośrednio przez Urząd Gminy, zgodnie z ich kompetencjami oraz przez jednostki organizacyjne Gminy Włodowice:

- Kultura: Gminny Ośrodek Kultury we Włodowicach.
- Oświata i wychowanie: wszystkie placówki oświatowe z terenu gminy.
- Pomoc społeczna: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Włodowicach.

Realizacji Strategii służyć będą narzędzia w postaci strategii sektorowych, funkcjonalnych planów i programów, określające szczegółowo sposoby realizacji celów. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty. Powinny one zostać zaktualizowane w celu dostosowania do nowych celów strategicznych. Realizacja niektórych z tych celów będzie wymagała opracowania nowych polityk, planów lub programów.

Wykaz funkcjonujących dokumentów/polityk na terenie gminy, które będą stanowiły uszczegółowienie zapisów Strategii (stan na 2021 rok):

- Wieloletnia Prognoza Finansowa,
- Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Włodowice,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Włodowice na lata na lata 2019-2022 z perspektywą do 2032 roku
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Włodowice na lata 2019-2022 z perspektywą do 2026 roku,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Włodowice,

- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Włodowice,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program współpracy Gminy Włodowice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego.

W najbliższych latach rekomenduje się sporządzenie następujących dokumentów/polityk na terenie gminy:

- Strategii Rozwoju Turystyki,
- Programu małej retencji (Program rekomendowany do sporządzenia z uwagi na zmiany klimatu, ograniczoną dostępność własnych ujęć wody w gminie, dostępność środków zewnętrznych na inwestycje retencyjne oraz możliwość wykorzystania jako instrument wzbogacania bioróżnorodności),
- Strategii rozwoju elektromobilności (Strategia może przyczynić się do wprowadzenia rozwiązań smart city, zwiększenia ilości pojazdów elektrycznych w gminie oraz uatrakcyjnić oraz zwiększyć ruch rowerowy i innymi elektrycznymi środkami transportu).

Wszystkie dokumenty wykonawcze opracowywane na terenie gminy Włodowice powinny wykazywać spójność i uwzględniać zapisy przedmiotowej Strategii.

Nowo tworzone dokumenty wykonawcze na terenie gminy Włodowice powinny:

- uwzględniać nową funkcję gminy jako ośrodka miejsko – wiejskiego.
- być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie,
- być poddane konsultacjom społecznym z mieszkańcami i innymi interesariuszami,
- zawierać co najmniej jedno odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań przedmiotowej strategii,
- posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za realizację dokumentu.

9.1. Monitoring

Proces monitoringu powinien uwzględniać wskaźniki monitoringu przypisane poszczególnym działaniom (wskazane w rozdziale *Oczekiwane rezultaty prowadzonych działań*). Monitoring powinien być prowadzony, co najmniej raz w roku.

Sprawozdawczość *Strategii* zostanie skoordynowana z nałożonym na gminy, zgodnie art. 28a. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2022 poz. 559 ze zm.), obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Gminy.

Monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwoli to wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji zadań lub podmiotów odpowiedzialnych/współpracujących przy realizacji zadań.

Tabela 3. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy przestrzennej.

Strefa przestrzenna				
Cel operacyjny 1.1: Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej				
Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa – 2021 rok	Oczekiwany trend	Źródło danych
Długość przebudowanych dróg gminnych i wewnętrznych	km	0,612	↑	Gmina Włodowice
Długość wybudowanych/zmodernizowanych chodników	km	0,148	↑	Gmina Włodowice
Długość ścieżek rowerowych	km	0	↑	Gmina Włodowice
Liczba nowych miejsc parkingowych	szt.	0	↑	Gmina Włodowice
Liczba stacji ładowania pojazdów elektrycznych	szt.	0	↑	Gmina Włodowice
Liczba zmodernizowanych/wybudowanych punktów oświetlenia ulicznego	szt.	0	↑	Gmina Włodowice
Liczba zmodernizowanych przystanków autobusowych	szt.	1	↑	Gmina Włodowice
Liczba wyposażonych jednostek OSP	szt.	2	↑	Gmina Włodowice
Cel strategiczny 1.2: Poprawa komponentów środowiska naturalnego				

Strategia Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022-2030

Długość sieci wodociągowej	km	56,84	↑	Gmina Włodowice
Długość sieci kanalizacyjnej	km	7,47	↑	Gmina Włodowice
Liczba przyłączy gazowych	szt.	347	↑	PSG Sp. z o.o.
Liczba funkcjonujących PSZOK na terenie gminy	szt.	0	↑	Gmina Włodowice
Liczba udzielanych dotacji na wymianę nieefektywnych kotłów węglowych	szt.	28	↑	Gmina Włodowice
Liczba działań edukacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej	szt.	1	↑	Gmina Włodowice
Liczba nowych dużych instalacji OZE	szt.	0	↑	Gmina Włodowice
Cel strategiczny 1.3: Adaptacja do zmian klimatu				
Liczba stacji ładowania pojazdów elektrycznych	szt.	0	↑	Gmina Włodowice
Powierzchnia nowych terenów zielonych	ha	0	↑	Gmina Włodowice

Tabela 4. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy społecznej.

Strefa społeczna				
Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa – 2021 rok	Oczekiwany trend	Źródło danych
Cel operacyjny 2.1.: Poprawa warunków i jakości kształcenia				
Liczba nowych dodatkowych zajęć szkolnych pozalekcyjnych	szt.	8	↑	Placówki oświatowe
Liczba żłobków	szt.	0	↑	Gmina Włodowice
Liczba miejsc w obiektach przedszkolnych	szt.	150	↑	Gmina Włodowice
Liczba nowych zajęć dodatkowych o charakterze sportowo-rekreacyjnym	szt.	1	↑	Placówki oświatowe
Liczba doposażonych placówek oświatowych pod kątem sprzętu informatycznego	liczba placówek	2	↑	Gmina Włodowice
Cel operacyjny 2.2.: Poszerzenie infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwój oferty społecznej				
Liczba Domów Dziennego Pobytu Seniora	szt.	0	↑	Gmina Włodowice
Liczba nowych świetlic środowiskowych	szt.	0	↑	Gmina Włodowice
Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych	szt.	34	↑	Gmina Włodowice
Liczba działań z zakresu modernizacji i doposażenia placówek oświatowych	szt.	1	↑	Gmina Włodowice
Liczba nowych obiektów infrastruktury rekreacyjnej (placów zabaw, siłowni zewnętrznych itp.)	szt.	2	↑	Gmina Włodowice

Strategia Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022-2030

Liczba nowych przyszkolnych obiektów sportowych	szt.	0	↑	Gmina Włodowice
Liczba działań z zakresu wsparcia funkcjonowania Domu Kultury oraz Gminnej Biblioteki Publicznej	szt.	6	↑	Gmina Włodowice
Cel operacyjny 2.3: Wysokiej jakości usługi zdrowotne				
Liczba lekarzy specjalistów dostępnych na terenie gminy	Liczba specjalistów	1	↑	Gmina Włodowice
Liczba obiektów użyteczności publicznej niedostosowanych do osób niepełnosprawnych	szt.	1	↓	Gmina Włodowice
Liczba sprzętu bazy rehabilitacyjnej	szt.	0	↑	Gmina Włodowice
Liczba działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej w szkołach	szt.	0	↑	Placówki oświatowe
Cel operacyjny 2.4: Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie				
Liczba działań z zakresu integracji międzypokoleniowej	szt.	12	↑	Gmina Włodowice
Liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych	szt.	25	↑	Gmina Włodowice
Liczba organizacji pozarządowych	szt.	2	↑	Gmina Włodowice
Liczba zorganizowanych konsultacji społecznych z mieszkańcami	szt.	8	↑	Gmina Włodowice

Tabela 5. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy gospodarczej.

Strefa gospodarcza				
Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa – 2021 rok	Oczekiwany trend	Źródło danych
Cel operacyjny 3.1.: Wsparcie przedsiębiorczości				
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	szt.	36	↑	GUS
Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych	ha	0	↑	Gmina Włodowice
Liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych z doradcami zawodowymi	szt.	0	↑	Gmina Włodowice
Cel operacyjny 3.2.: Rozwój oferty turystycznej				
Długość nowych szlaków turystycznych	km	0	↑	Gmina Włodowice
Liczba wykonanych aktualizacji informacji na temat gminy na stronie internetowej	szt.	200	↑	Gmina Włodowice
Liczba wydanych broszur promujących gminę	szt.	0	↑	Gmina Włodowice
Liczba obiektów noclegowych	szt.	20	↑	Gmina Włodowice

9.2. Ewaluacja

Ewaluacja Strategii dotyczy oceny stopnia realizacji założeń Strategii oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy gminy i jej mieszkańców.

Ewaluacja Strategii Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022 – 2030 będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań (ex ante) – odpowiada na pytanie: Czy i w jaki sposób *Strategia* przyczyni się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy?
- ocena w trakcie realizacji działań (on-going) - odpowiada na pytanie: Czy przyjęte cele i podjęte w ich następstwie działania zmierzają we właściwym kierunku?
- ocena po realizacji działań (ex post) - ocena długoterminowego wpływu *Strategii* odpowiada na pytanie: Czy efekty wynikłe z zastosowania *Strategii* są trwałe?

W wyniku prowadzonych działań ewaluacyjnych może okazać się, że *Strategia* wymaga aktualizacji. Aktualizacja obowiązującej strategii powinna zostać przeprowadzona w przypadku zasadniczej zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy oraz przestrzenny gminy.

Sugeruje się, aby ocena zasadności przeprowadzenia aktualizacji *Strategii* przeprowadzana była minimum co 5 lat.

X. Ramy finansowe i źródła finansowania

Potencjalne źródła finansowania zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Włodowice na lata 2022-2030 kierunków działań:

- ✓ środki własne JST (środki pochodzące z budżetu gminy), jest to jedno z podstawowych źródeł finansowania działań przewidzianych w niniejszej Strategii. Środki własne JST zapewniają zarówno całkowite finansowanie niektórych inwestycji, jak również stanowią wkład własny w przypadku realizacji zadań współfinansowanych ze środków UE,
- ✓ środki unijne – pozyskanie funduszy z programów krajowych oraz Funduszy Europejskich dla Śląskiego na lata 2021-2027, m.in. w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego, a także nowego Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji,

- ✓ inne fundusze ze źródeł europejskich, np. fundusze norweskie i fundusze, Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- ✓ środki pochodzące z budżetu państwa – m.in. środki celowe w ministerstwach, dedykowane fundusze i programy, np. Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych,
- ✓ środki funduszy celowych w tym: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej,
- ✓ środki sektora prywatnego (m.in. środki inwestorów prywatnych, formuła partnerstwa publiczno- prywatnego, fundusze sektora pozarządowego).

Jednym z najważniejszych źródeł finansowania założeń Strategii będą środki w ramach **Funduszy Europejskich dla Śląskiego na lata 2021-2027**.

Kolejnym ważnym instrumentem będzie **Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji**, mający na celu wspieranie terytoriów najbardziej dotkniętych skutkami transformacji w kierunku neutralności klimatycznej i zapobieganie narastaniu dysproporcji regionalnych, ustanowiony w ramach polityki spójności. Finansowane są projekty, które obniżą społeczno-gospodarcze koszty dla tych społeczności, które są w dużym stopniu zależne od paliw kopalnych lub wysokoemisyjnych gałęzi przemysłu. Fundusz ma pomóc ograniczyć negatywne skutki społeczne, gospodarcze oraz środowiskowe transformacji energetycznej.

Gmina Włodowice korzystać będzie także z ważnych programów krajowych z budżetu Państwa:

- ✓ Programy Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu,
- ✓ Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej: "Aktywni plus", Program Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023, Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych,
- ✓ Fundusz Dróg Samorządowych,
- ✓ Fundusz Inwestycji Lokalnych,
- ✓ Program Mieszkanie +,
- ✓ Program Maluch +,
- ✓ Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030.

Harmonogram finansowy najważniejszych inwestycji na terenie gminy Włodowice w perspektywie do 2030 roku przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6. Harmonogram finansowy realizacji głównych inwestycji na terenie gminy Włodowice.

Planowana inwestycja	Orientacyjne koszty realizacji [zł]
Modernizacje, przebudowy i rozbudowy sieci drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	20 000 000,00
Budowa, rozbudowa i modernizacja chodników	5 000 000,00
Wymiana starych wiat przystankowych	500 000,00
Budowa drogowego oświetlenia hybrydowego na terenie gminy Włodowice	1 000 000,00
Rozwój transportu zbiorowego	2 000 000,00
Rozwój sieci dróg rowerowych z odpowiednią infrastrukturą rowerową	6 000 000,00
Budowa ścieżek spacerowych	2 000 000,00
Renowacja oraz odpowiednie wyeksponowanie obiektów zabytkowych	5 200 000,00
Rewitalizacja parku oraz zagospodarowanie pałacu we Włodowicach	3 000 000,00
Budowa ławek multimedialnych w celu uatrakcyjnienia obszaru gminy dla turystów	500 000,00
Doposażanie jednostek OSP (w tym zakup pojazdu ciężkiego dla OSP Włodowice)	7 000 000,00
Wykonanie instalacji fotowoltaicznej na budynkach placówek oświatowych	1 000 000,00
Wykonanie infrastruktury przed budynkiem Szkoły, Urzędem Gminy i Zakładem Usług Komunalnych wraz z parkingiem i wymianą chodników	1 000 000,00
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	15 000 000,00
Budowa i modernizacja sieci wodociągowej	4.500 000,00
Konserwacja rowów melioracyjnych	2 500 000,00
Organizacja żłobka/ klubu malucha	2 800 000,00
Budowa skateparku/pumptracku/ścianki wspinaczkowej	4 000 000,00

Planowana inwestycja	Orientacyjne koszty realizacji [zł]
Budowa boiska do piłki plażowej, bieżni oraz skoczni	300 000,00
Organizacja dziennego domu pobytu seniora	2 000 000,00
Budowa nowych placów zabaw, siłowni zewnętrznych	800 000,00
Budowa boisk sportowego we Włodowicach	2 500 000,00
Zagospodarowanie miejsca integracji wszystkich mieszkańców	3 000 000,00
Stworzenie lokalnej marki Włodowic	2 000 000,00
Wyznaczenie nowych szlaków turystycznych	200 000,00
Budowa systemu ostrzegania i alarmowania mieszkańców	200 000,00
Pogłębianie i czyszczenie zalewu we Włodowicach	1 000 000,00
Pogłębianie i czyszczenie zalewu w Górze Włodowskiej	700 000,00
Pogłębianie i czyszczenie zalewu w Zdowie	700 000,00
Zakup pojemników na odpady komunalne poszczególnych frakcji odpadów oraz przydomowych kompostowników dla nieruchomości znajdujących się na terenie gminy Włodowice w ilości 10 500 szt.	500 000,00
Usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gminy	5 000 000,00
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Zdowie, Hucisku, Górze Włodowskiej	2 500 000,00
Poprawa efektywności energetycznej na budynkach komunalnych w Rudnikach przy ul. Młyńskiej 1 i 3 oraz ul. Pomowskiej 8	1 000 000,00
Budowa wodociągu w miejscowości Góra Włodowska w ul. Myszkowskiej	4 400 000,00
Budowa wodociągu w miejscowości Rzędkowice, ul. Boczna	500 000,00
Budowa wodociągu w miejscowości Zdów	500 000,00

Planowana inwestycja	Orientacyjne koszty realizacji [zł]
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach zlokalizowanych poza obszarem aglomeracji w gminie Włodowice	2 500 000,00
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Rudniki – III etap	3 000 000,00
Budowa głębinowych ujęć wody pitnej na terenie gminy Włodowice	1 500 000,00
Stworzenie sieci inteligentnego monitoringu publicznego w celu poprawienia bezpieczeństwa przestrzeni publicznych na terenie gminy Włodowice oraz montaż fotopułapek w miejscach, w których dochodzi do nielegalnego wysypywania i składowania odpadów	1 000 000,00
Doprowadzenie sieci światłowodowej na terenach, w których niedostępna jest usługa szybkiego internetu	1 500 000,00
Wykonanie instalacji fotowoltaicznych na budynkach prywatnych (dofinansowanie środki zewnętrzne)	10 000 000,00
Wykonanie instalacji solarnych etap III dla mieszkańców gminy Włodowice	2 500 000,00
Zakup zbiorników do gromadzenia deszczówki na prywatnych nieruchomościach mieszkańców gminy Włodowice	1 000 000,00

Spis tabel, wykresów, rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Włodowice na tle Powiatu Zawierciańskiego.	9
Rysunek 2. OSI – obszary cenne przyrodniczo.	58
Rysunek 3. OSI – gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza.	59
Rysunek 4. Obszar oddziaływania OSI 1.	61
Rysunek 5. Obszar oddziaływania OSI 2.	63
Rysunek 6. Model funkcjonalno – przestrzenny gminy Włodowice.	66
Wykres 1. Zagospodarowanie terenów gminy Włodowice.	10
Wykres 2. Liczba mieszkań na terenie gminy Włodowice.	12
Wykres 3. Długość sieci gazowej na terenie gminy Włodowice.	13
Wykres 4. Liczba mieszkańców gminy Włodowice w latach 2016-2021.	18
Wykres 5. Przyrost naturalny na terenie gminy Włodowice w ostatnich latach.	19
Wykres 6. Saldo migracji na terenie gminy Włodowice w ostatnich latach.	19
Wykres 7. Mieszkańcy w podziale na grupy ekonomiczne w ostatnich latach na terenie gminy Włodowice.	20
Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w ostatnich latach na terenie gminy Włodowice.	21
Wykres 9. Liczba bezrobotnych na terenie gminy Włodowice w ostatnich latach.	21
Wykres 10. Współczynnik solaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Włodowice.	23
Wykres 11. Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2017-2021 na terenie gminy Włodowice.	25
Wykres 12. Powierzchnia gospodarstw rolnych w podziale na powierzchnie na terenie gminy Włodowice.	28
Tabela 1. Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Włodowice.	25
Tabela 2. Określenie spójności przedmiotowego opracowania z dokumentami wyższego rzędu.	69
Tabela 3. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy przestrzennej.	77
Tabela 4. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy społecznej.	79
Tabela 5. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy gospodarczej.	81
Tabela 6. Harmonogram finansowy realizacji głównych inwestycji na terenie gminy Włodowice.	84